

NOVI

ODMEV

GLASILO KULTURNO PROSVETNEGA DRUŠTVA
SLOVENSKI DOM

ŠTEVILKA 2
APRIL

1997

Žive naj udi gorodi
 Tri hrepene' dočakat' dan,
 De koder sonce hodi,
 Prepír iz soota bo pregrán,
 Dorojake
 Prost bo vsak,
 Ne vzg. se sosed bo mójak,
 Ma zadnja se, pazáti!
 Kozárca zase vzdignimo!
 Tri smo rató' se zbrátli,
 Tri dóbra v sèrcu mislimo.
 Dóhaj dái
 Naj živi
 Bog, kár nas dóbrik je ljudí! -

Dr. Prešern

... da je bilo prvo društvo zagrebških Slovencev Slovensko društvo Lipa. Njegova pravila, natisnjena v lepi knjižici so bila potrjena marca l. 1908

... da je Centralni Presbriro iz Zagreba l. 1933 zaprosil tedanje uredništvo Odmeva, da za Letnik domačega tiska pošlje vse pomembnejše podatke o časopisu.

... da je prvi hrvaško-slovenski slovar izšel leta 1887. »Rječnik hrvatsko-slovenski« je sestavil **August Musić**, izdala pa ga je Matica Hrvatska. Musić je za slovar štel tudi uvod, t.j. »Kratek načrt hrvatske slovnice primerjene s slovensko«. Slovar je doživel tri ponatise: l. 1895, l. 1919 in l. 1925.

... da sodobnega slovarja slovensko-hrvaškega jezika nimamo! Akademik **Slavko Mihalić**, eden najplodnejših prevajalcev slovenskega leposlovja v hrvaški jezik, je člane slovenske in hrvaške Akademije znanosti in umetnosti javno pozval, naj pospešijo nastajanje tega prepotrebnebnega priročnika. Zjaj je namreč še vedno v uporabi Srbskohrvatsko-slovenski slovar.

... da je društvo zagrebških Slovencev med dvema svetovnima vojnama zaradi pogostih skupinskih izletov v Podused in Samobor dobilo 50% popust za vožnjo v priključnem ožkotirnem vlakcu Samoborku. V istem obdobju je za rekreacijo svojih članov, kot bi rekli danes, redno plačevalo najemino za eno žensko in eno moško kabino na zagrebškem kopalšču na Savi.

... da je šahovski odsek društva zagrebških Slovencev l. 1933 na ekipnem prvenstvu v Zagrebu dosegel drugo mesto na zagrebški šahovski tabeli.

... da so bili člani društva zagrebških Slovencev povabljeni na otvoritev pravoslavne cerkve v Celju, ki je bila 19. junija 1932, in da so imeli ob tej priložnosti zagotovljen 75% popust na železnici.

... da je **Josip Rijavec** (1890-1959) prvi slovenski umetnik, ki je rusko publiko

seznanil z vokalno liriko slovenskih kompozitorjev.

... da je slavni slovenski polihistor **Janez Vajkard Valvasor** leta 1690 zaradi denarne stiske celotno zbirko knjig, ki jih je nabral na evropskih potovanjih, prodal Zagrebški škofiji. 2.630 knjižnih del ter okoli 8 tisoč grafičnih odtisov in drugih nekknjižnih enot iz Valvasorjeve knjižnice še danes hrani zagrebška Metropolitanska knjižnica. Valvasorjev odbor pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in Nacionalna i sveučilišna knjižnica iz Zagreba sta septembra leta 1996 izdali Biblioteko Valvasoriano, to je celovit popis Valvasorjeve zbirke. Knjigo je v 400 izvodih ob denarni podpori slovenskega ministrstva za kulturo namislila Mladinska knjiga iz Ljubljane.

... da je prva antologija slovenskega pesništva na Hrvaškem izšla že leta 1906. Antologijo z naslovom Cviječe slovenskega pjesništva je uredil **Fran Ilesić**, izdala pa jo je Matica hrvatska.

... da je Glasbeno šolo v Vukovarju ustanovil skladatelj in glasbeni pedagog **Ivan Grbec** (1889-1966). Slovenec, rojen v Trstu je študij kompozicije končal l. 1933 pri Blagoji Bersi na Glasbeni akademiji v Zagrebu. Grbec je skupaj s **Srečkom Kumaranom** (1888-1954), članom našega društva, ki je bil eno sezono tudi načelnik Pevskega odseka, začel izdajati revijalno zbirko mladinske glasbe »Grlica«.

Zbrali **Silvin JERMAN**,
Polona JURINIĆ in **Ilinka**
TODOROVSKI

(Vir: *Slovinci v Hrvaški, zbornik Inštituta za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 1995; Marija Barbieri, Hrvatski operni pjevači, Zagreb, 1996; Slovenska književnost, leksikon, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1982; Muzička enciklopedija; Ivan Grbec, Ljudske pesmi; Hrvaški zgodovinski arhiv; Arhiv Slovenskega doma*)

O RAČUNALNIŠKEM ŠKRATU IN ŠE O ČEM

Na predstavitvi prve številke Novega odmeva so bile moje zadnje besede: »Teško je delati za ljudi, ki iščejo samo - napake. Upam da takšnih med nami ne bo!« Pa je bilo moje upanje zaman. Razumljivo, najbolj občutljivi so bili člani uredništva in sodelovalci s svojimi prispevki. Vsi smo iskali odgovornega za napake. Je bil kdo izmed nas? Ne! Saj je bilo nešteto korektur. In kdo je potem kriv? Tehnika, visoka tehnika - računalniki! Trdoglavci se med seboj ne razumejo, če niso usklajeni v tastaturi in sprejemu disket. Ne razumem se preveč v to tehniko. Pa sem si mislil (ne pa tudi glasno povedal, saj me bi bilo sram, če bi mi rekli, da sem moderno nepismen): »Srečni časi, ko so jedkarji in tipografi napako popravili na svinčeni ploščici in popravljeno dali ponovno v tisk. Ni bilo teorije, da se napaka ponovi.« Sedaj pa si »kompjuteriziran«. Napako, ki jo je naredil prvi računalnik, daš drugemu, da jo popravi. Ko to naredi, hkrati napravi svojo napako. Misliš si - nič hudega. Bomo dali nazaj prvemu, da popravi to drugo napako. In, res, on jo popravi, ampak vrne svojo, na katero korektorji niso več pozorni... Za prvo številko se je delalo s štirimi različnimi računalniki na različnih mestih, ki pa med seboj niso bili »družinski« povezani in niso priznavali, da delajo za Slovenski dom, kot svoj drugi dom. Si lahko mislite, kakšna zmešnjava je nastala! Manjkale so črke, ni se več vedelo kaj je č, š, ž, č, d. Namesto njih so se pojavljali naj-

različnejši neprepoznavni znaki. Redaktorica je obupano stokala: »Kje je beseda, kje je priimek, tukaj so same kljukice in grabljice!« Takšne - računalniške - napake sem skušal razumeti. In morem pa razumeti, da je računalnik **Stanka Vraza** postaral za nič manj kot pet stoletij. Da je to isto naredil z neko renesančnim dvorcem, za katerega je zapisal, da je končno baročno podobo dobil v 13. stoletju, ne pa v 18.. Vsa sreča, da vemo da so Ilirci - in torej tudi Vraz - živel v 19. stoletju, ne pa v 14., in da barok ni bil pred renesanso. Kar je navsezadnje točno pisalo tudi v avtoričinem besedilu. Toda računalnik ga je lomil tudi v enostavni aritmetiki: ni znal izračunati, da je 64 let razlike med letom 1996 in letom 1932, ne pa 34. Da se stvari, ki se dogajajo dvakrat na mesec, dogajajo vsakih 14 dni, ne pa 11 dni. Pa sem se vprašal, zakaj se tako visoko tehnična aparatura v našem jeziku imenuje - računalnik. Nazadnje sem si rekel, da je za vse verjetno kriv računalniški skrat. To so bile nekatere preglavice, ki so spremljale nastanek prve številke. Zelo težko nalogo je imelo uredništvo tudi z dodelitvijo nagrad za pravilno rešeno križanko. Pripravili smo klobuke, košare, in »ping-pong« žogice pa smo celo že hoteli napisati priimke reševalcev in si za žrebanje od loterije sposoditi boben. (Predsednik je že iskal sponzorje, ki bi nam podarili žogice). In kaj se je zgodilo? Rešitev nagradne križanke nam je poslala ena sama samcata bralka! In njej je torej pripadla prva nagrada. Kaj pa druga - steklenica slovenskega vina? Ali jo dati kot »jack pot« za rešitev uganke v naslednji številki? Ali pa naj jo spijemo v uredništvu kot honorar za naše delo(drugače tako in tako ni bilo - mislim honorarja). Če bi vprašali računalnik, bi morda izračunal, da bi vsak član uredništva in sodelavci spili celo več kot pol deci vinčka. Zato za vsak primer - na zdravje! In rešujete uganke, da ne pridemo spet v zadrego. Pomagajte nam, pišite nam, širite krog bralcev našega Novega odmeva. Naj odmevajo naša beseda, naše delo, naše prijateljstvo. Naj končam z besedami, ki sem jih izrekel za slovensko televizijo: »Rad razveselim ljudi. Upam, da bomo z vsako novo številko lahko še dolgo razveseljevali Slovence in naše prijatelje.« In temu dodajam: ne samo v Zagrebu in na Hrvaškem, temveč tudi na tujem, saj je prva številka že prestopila hrvaško mejo, pa tudi preplula ocean.

Silvin Jerman

Novi odmev izdaja Kulturno-prosvetno društvo **Slovenski dom** iz Zagreba. Za izdajatelja: **Darko Šonc**. Urednik: **Silvin Jerman**. Uredništvo: **Miroslava Marija Bahun, Marijan Horn, Polona Jurinić, Ivica Kunej, Cvetka Matko, Franc Strašek, Darko Šonc, Ilinka Todorovski** (redakcija). Oblikovanje in prelom: Ljudevit Gaj. Tisk: FS d.o.o., Masarykova 28, Zagreb. Izhaja občasno v slovenskem in hrvaškem jeziku. Naklada: 500 izvodov. Naslov uredništva: Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom, Masarykova 13/I, 10000 Zagreb, telefon/telefaks: ++ 385 1 421 985.

KAKO SMO SE PREDSTAVILI

Pet dni pred slovesno predstavitvijo **Novoga odmeva** smo v rokah držali prve izvode tega našega pomembnega dela. Še vedno nam ni prišlo do konca v zavest, da nam je po tolikih letih uspelo uresničiti zamisel, da obnovimo tiskanje svojega časopisa. Vabilo na uradno predstavitev s primerkom časopisa smo poslali na naslove številnih posameznikov in ustanov, ki spremljajo delo Slovenskega doma - tako v Sloveniji, kot na Hrvaškem. Vabila smo poslali tudi prijateljem, za katere smo vedeli, da se bodo skupaj z nami veselili tega pomembnega dogodka. Seveda nismo mogli skriti vznemirjenosti in velike radovednosti, kako bo odmeval naš Novi odmev. K visoki temperaturi ob uradni predstavitvi sta prispevala tudi hrvaška in slovenska televizija s svojo tehniko, kamerami, reflektorji in mikrofoni, pa seveda tudi drugi zagnani novinarji. Njihova največja konkurenca je bila članica uredništva **Polona Jurinič**, ki je zbirala izjave znanih in neznanih navzočih oseb. V dvorani smo pred odrom razstavili prvo številko **Novoga odmeva** in prvo številko **Odmeva** iz leta 1929. Predstavitveno slovesnost je z nekaj vzpodbudnimi besedami odprl predsednik društva, glavni urednik **Silvin Jerman** pa je spregovoril o osnov-

ni zamisli in uredniški zasnovi glasila. Z veliko pohvalnimi in lepimi besedami je o Novem odmevu govoril veleposlanik RS **Matija Malešič**. Poudaril je, da je časopis dokument, ki bo trajno pričal o velikemu prispevku Slovenskega doma za vse Slovence, ki živijo v Zagrebu in tudi na Hrvaškem. Časopis je po njegovih besedah krona dejavnosti Slovenskega doma, ki je tudi tako dokazal, da je postal pomemben dejavnik v kulturnem življenju Zagreba. Razpoloženje je doseglo vrhunec, ko je besedo prevzel naš gost **Zarko Petan**. Spomnil se je let, ki jih je preživel v Zagrebu, in članov Slovenskega doma - Nučiča, Podgorske in drugih - s katerimi se je družil. Seveda je prebral tudi nekaj svojih znanih aforizmov. Ker taka predstavitev ne gre brez presečenj, smo k sodelovanju povabili znanega pantomimika **Antuna Kupanovca**. (ob velikem stebri na Trgu Bana Jelačića nastopa vsaki dan - po snegu, dežju in vročini). Ker zabavni ansambel Slovenskega doma še ni usposobljen za javni nastop, da pa ne bi že na začetku imel preveliko konkurenco, je za glasbo poskrbel kar pantomimik, ko je »pokazal« igranje na vseh mogočih instrumentih. Po slovesnem delu predstavitve pa so za dobro razpoloženje poskrbele še naše članice, ki so pripravile sendviče in prigrizke ter jih - tako kot vino - urno postregle zadovoljnim gostom.

Darko Šonc

KAJ SO REKLI NAŠI GOSTJE

Jevrem Brkovič, pesnik.

Slovinci imajo smisel za čas in trajanje, za zapisovanje in ohranjanje dogodkov, usod, ljudskih prizadevanj in vrlin. Že stari Latini so dejali, da se tisto, kar ni zapisano, niti ni zgodilo. Pričaokoval sem, da bo slovenska skupnost na Hrvaškem pustila sledi o svoji navzočnosti in življenju izven Slovenije. Prva številka novega časopisa me je prijetno presenetila z visoko profesionalnostjo in s smislom za podobnost.

Lea Deželak, svetovalka pri slovenskem Ministrstvu za zunanje zadeve.

Nastajanje novega časopisa je kot rojevanje otroka z ogromno težavami. Zato je tudi rojstvo **Novoga odmeva**

izjemen dogodek.

Rudi Merljak, svetovalec pri slovenskem Ministrstvu za zunanje zadeve.

Navdušen sem, ker se med zagrebškimi Slovenci po tolikih letih zopet uveljavlja slovenska pisana beseda.

Matija Malešič, slovenski veleposlanik.

Izid **Novoga odmeva** je nadvse slovesen dogodek. V časopisu so me navdušili kratki prispevki, opisi zgodovinskih in aktualnih dogodkov. Novemu odmevu želim čim več čim boljših odmevov in da bi izhajal kar se le da redno in dolgo.

Jasminka Petter, predsednica Narodnega saveza Njemaca Hrvatske.

Zelo pomembno je, da ste Slovenci na Hrvaškem izdali svoj časopis, ki bo zanesljivo vzbudil veliko zanimanje tudi med pripadniki drugih

narodnostnih manjšin. Novi odmev je zelo učinkovito oblikovan, je pregleden in tiskan na dobrem papirju.

Dr. Milan Juranović

Časopis je vsebinsko zelo zanimiv, saj povezuje zgodovino Zagreba, Slovenije in Hrvaške.

Milan Knežević

Skupina 69 Časopis je na ravni, ki si jo Slovenci dom zaslužijo!

Gjurgja Galin, prevajalka v pokoj

Posebej sem vesela, ker ste že v prvi številki pisali o Hinku Nučiču, ki sem ga gledala v Krleževih dramah *Gospoda Glembayevi* in *V agoniji*.

Mladen Hanzlovsky, predsednik Društva slovensko-hrvaškega prijateljstva.

Današnji dan se bo vpisal v zgodovino Slovenskega doma, ki je vse bolj navzoč v javnem življenju Zagreba. Pohvalno je, da je skupina Sloven-

cev v Zagrebu čedalje bolj opazna, tako kot so tudi Hrvati v Novem mestu in v Mariboru. Slovenski dom je most, ki povezuje Hrvaško in Slovenijo in prispeva k vsestranskemu napreduku Zagreba in Hrvaške.

Zarko Petan, književnik in publicist.

V Zagrebu in drugje na Hrvaškem je skozi zgodovino delovala prava pravcata plejada uglednih Slovencev. Morda bi jih morali že v prvi številki predstaviti še več.

Ratko Čangalović, novinar.

Časopis je izjemno dobro oblikovan, kar je sicer prava redkost. Uvrstiti na tako majhen prostor toliko zanimivosti iz življenja Slovenskega doma in to na tako zanimiv in privlačen način, je pravi dosežek! Novi odmev bi moral prestopiti zidove Slovenskega doma.

Polona Jurinič

KAKO SO POROČALI O NAS

Novico o izidu **Novoga odmeva** je prva po vsej matični domovini razširila **Slovenska tiskovna agencija**, ki je podrobno poročala o predstavitveni slovesnosti in vsebini prve številke. Dogodek so zabeležili tudi tako rekoč vsi slovenski dnevniški. O » izidu prvega časopisa v slovenskem jeziku po 65 letih« oziroma »o časopisu za zagrebške Slovence« so izčrpano pisali **Delo**, **Dnevnik** in **Večer**.

Precej zanimanja je za dogodek pokazala **Radiotelevizija Slovenije**. V televizijskem poročilu so nastopili slovenski veleposlanik **Matija Ma-**

lešič, ki je ocenil, da gre za prvovrsten kulturni dogodek, predsednik Slovenskega doma **Darko Šonc**, ki je povedal, da se je z izidom **Novoga odmeva** izpolnila večletna želja Slovencev v Zagrebu, ter urednik časopisa **Silvin Jerman**, ki je dejal, da bo z urejanjem novih števil **Novoga odmeva** skušal še dolgo razveseljovati bralce. Izid slovenskega časopisa v Zagrebu je zabeležil tudi **Radio Maribor**, in sicer v oddaji za zamejce. **Hrvaška televizija** je Novi odmev predstavila v redni sobotni oddaji za manjšine **Prizma**. V oddaji sta nastopila predsednik Slovenskega doma **Darko Šonc** in urednik **Novoga odmeva** **Silvin Jerman**. Ostali hrvaški mediji so dogodek povečini prezrli. (I./T.)

OBČNI ZBOR: KAKOVOST DELA V LETU 1996 PRIJETNO PRESENEČA!

Polona Jurinič, Silvester Kmetič, Slavica Horjak (delovno predsedstvo), Mira Bahun (zapisničarka)

19. februarja je Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom pripravilo 50. redni občni zbor. Za nemoten potek dela so skrbeli člani delovnega predsedstva **Silvester Kmetič** (predsednik), **Polona Jurinič** in **Slavica Horjak**. Predsednik nadzornega odbora **Bojan Kožar** je podrobno in strokovno poročal o zaključnem računu za preteklo leto. Zatrdil je, da je nadzorni odbor prišel do enakih ugotovitev, kot zagrebška finančna policija, ki je celotno finančno in materialno poslovanje Slovenskega doma pregledala na podlagi ovadbe našega člana. Finančna policija je z zapisnikom potrdila, da poslovanje poteka povsem v skladu s hrvaško zakonodajo, nekaj manjših nepravilnosti pa je že odpravljenih. **Bojan Kožar** je poudaril, da je Slovenski dom z denarjem ravnal kot dober gospodar. Predsednik Slovenskega doma **Darko Šonc** je poročil o bogati kulturno-prosvetni dejavnosti. Plastično in analitično je spomnil na prireditve v posameznih mesecih minulega leta: od številnih umetniških razstav, predavanj, koncertnih in gledaliških predstav iz Slovenije in Hrvaške, pa do predavanj tujih veleposlanikov in praznovanja državnih praznikov Republike Slovenije. Kakovost izvedenega programa prijetno preseneča! Če upoštevamo, da so ves čas potekali še pouk slovenskega jezika, maše v slovensčini in petkova druženja, da smo začeli izdajati Novi odmev, lahko ugotovimo, da tako bogate, kakovostne in vsestranske kulturno-prosvetne dejavnosti, kakršna je bila v letu 1996, Sloven-

ski dom v svojih 67 letih delovanja še ni doživel! Poročilo je predsednik končal s predlogom dela, akcij in usmeritev v letu 1997 in z zahvalo celotnemu članstvu, še posebej

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA

Na seji upravnega odbora Slovenskega doma, ki jo je predsednik **Darko Šonc** sklical za 24. februar, so bili navzoči vsi člani upravnega odbora in član nadzornega odbora. Upravni odbor je sprejel sklep, da **Vladimiru Jugoviču** z istim dnem preneha članstvo v odboru in da ga se zamenja z drugim. Za to neljubo potezo se je odbor odločil na podlagi 27. člena statuta, da bi si zagotovili nemoten potek dela na sejah odbora. Utemeljitev: z nenehnimi neutemeljenimi pripombami je dobesedno prisilil upravni odbor, da se več kot pol leta ukvarja tako rekoč samo z njegovim nezadovoljstvom. Upravni odbor je ocenil, da je občni zbor vedno pokazal, da so člani Slovenskega doma medsebojno močno povezani in da jih na Slovenski dom priklepajo tudi čustvene vezi. Potrdila se je odločenost, da posameznikom ne bodo dovolili vnašanja razdora v društvo. (F.S.)

pa marljivim sodelavcem, ki so najbolj zaslužni, da je Slovenski dom zares postal naš drugi dom, da se v njem počutimo prijetno in sproščeno. Predsednika so navzoči za njegov trud in uspešno vodenje društva nagradili z burnim ploskanjem. Vzdušje je skalila razprava o potrditvi sklepa upravnega odbora o izključitvi **Igorja Jugoviča** iz društva. Članu so bile očitane težje kršitve statuta: vnašanja razdora v članstvo, pisмене žalitve članov upravnega in nadzornega odbora, pisno širjenje neresnic vladnim in nevladnim organom, ustanovama in posameznikom v Sloveniji in Hrvaški, pisanje ovadb finančni policiji in drugim inšpekcijskim organom v Zagrebu. Navzoči člani Slovenskega doma so navezovanost na društvo potrjevali v čustvenih razpravah, ki so pokazale, da članstvo ne bo dovolilo, da se z zdrahami ruši in krni dobro ime, ki si ga je Slovenski dom ustvaril s trdim delom. Razpravljajci so se strinjali, da je izključitev člana resna, boleča in neprijetna zadeva, da pa je v določenih primerih, ko ne zaležejo nič drugega, odločno statutarno ukrepanje nujno. Za predlog upravnega odbora je glasovalo 61 navzočih od skupaj 71-ih, proti so bili 4, 6 pa jih je bilo vzdržanih. Po končanem občnem zboru so v središču Zagreba, v Slovenskem domu še globoko in donle donele slovenske narodne pesmi.

Franc Štrašek

ČESTITKA:ŠE NA MNOGA LETA GOSPA RAPOTEC!

Te dni je svoj 96. rojstni dan praznovala naša članica **Marija Rapotec**. Ob visokem jubileju ji topla čestitamo, z najboljšimi željami za dobro zdravje in še mnogo lepih in veselih let med svojimi najdražjimi in člani Slovenskega doma. Marija Rapotec je doajen Slovenskega doma in redna obiskovalka bogatega programa. Prijazna je do vseh, ne glede na leta. Z njo se je vselej zanimivo družiti: vedno pove kaj duhovitega ali pa se spomni, da je bila tudi ona zraven pri kakšnem zanimivem dogodku, o katerem se ravno govori. Vsi jo imamo radi in se radi z njo družimo, le da se ji po prireditvah vedno mudi domov, na avtobus. Kljub visoki starosti je izredno čila in samostojna in ponavadi v Slovenski dom pride kar sama. Vsem nam je lahko za zgled: kako prijetna, lepa in zanimiva je lahko starost. *Olga Šikovec-Luncer*

NAŠI POETI: LITERARNI VEČER

Literarni večer, pripravljen konec januarja, je navdušil številne obiskovalce, člane Slovenskega doma. Pesniki so s polnim srcem in z osebnim zanosom recitali skladne rime o večnih temah - o ljubezni, minljivosti, upanju... Za pesmi mladih ustvarjalcev se je potrdilo, da so nastajali pod vtisom dogodkov v bližnji preteklosti - domovinske vojne in človeškega trpljenja, ob nezogibnem - zakaj? Pesnika v zrelih letih **Klara Žel** in **Marijan Horn** sta občuteno prebrala vsak po tri pesmi, izbrane za ta večer. Tri pesmi **Marijana Horna**, ki jih je uglasbil **Petar Kutnjak**, je zapel zbor Slovenskega doma. Izvedba je bila nagrajena z burnim ploskanjem, kar potrjuje uspešnost sodelovanja vseh umetnikov. Po zaslugi spretnega vodenja **Ivice Kuneja** je bil vtiš poetičnosti popoln, nastop **Mladena Škrbiča** na klarinetu in **Zorana Šonca** na klavirju pa večer obogatil z glasbenimi užitki. **Jasna Nemeč** je z mladostnim zanosom orisala bližnji preteklost, **Jože Strugar** je poetično opisal nagajno vrezovanje imena ljubljene osebe v skorjo drevesa v gozdu ali v klop v parku, pa tudi **Viktoriga Schroeder** je doživeto in uspešno interpretirala dve svoji pesmi. Razigrana učenka **Irena Šonc** nas je vrnila v čas šolskih, dijaških dni. To je bil silno lep in zanimiv večer ob poeziji in glasbi v prijetnem društvu Slovenskega doma. *Jelena Balent*

NAŠI PEVSKI ZBORI:

PRIMORSKA POJE '97

Primorska poje je pevška revija, na kateri se vsako pomlad na številnih pevskih prireditvah zbere veliko število pevskih zborov iz vse Primorske in tudi od drog. Na letošnji prireditvi jih nastopa prek 150, med njimi tudi zbori iz zamejstva. Mešani zbor Slovenskega doma je na tej prireditvi prvič sodeloval 21. marca letos, ko je nastopil na koncertu v Ilirski Bistrici. Nastop ni nič presenetljivega, saj je med našimi pevci več Primorcev po rodu, pa tudi njihovih potomcev ki radi prepevajo domače napeve, narodne, pa tudi umetne pesmi. V Ilirski Bistrici so nas domačini in drugi poslušalci lepo sprejeli, saj smo se na koncertu še kar dobro odrezali. Več o gostovanju prihodno!

PRIMORSKA DEŽELA

Tale dežela, kjer se vrstijo griči za gričem, dol za goro, morje, obala, burja in jugo, sončna Primorska naša je to. Temni oblaki soncu sledijo, včasih zastrejo sinje nebo, meni spomin na čase budijo, ko nam bilo je v življenju hudo. Mamica moja me je učila pesmi domačih, naših besed, tuja oblast nam to ni pustila, dolga je leta brisala sled. Zdaj tu veseli zvoki zvenijo, kajti Primorci taki so vsi, če se v prijetni družbi dobijo, kar po domače zapojejo si!

Marijan Horn

V STUDIU HRVAŠKEGA RADIA

Na prvem programu Hrvaškega radia sta se 14. decembra v oddaji **Življenja naših narodnostnih manjšin** predstavila ženski in mešani pevski zbor Slovenskega doma. To je bil njun prvi radijski nastop. Urednik oddaje **Vasilij Sikorsky** je v uvodu dejal, da je Radio Zagreb posnel nekaj slovenskih avtorskih in narodnih pesmi, ki jih pojeta dva zbora Slovenskega doma in da so to prvi vzorci glasbenega življenja Slovencev v Republiki Hrvaški. V govornem delu emisije so sodelovali predsednik Slovenskega doma **Darko Šonc**, glasbeni pedagog, skladatelj in dirigent **Petar Kutnjak** ter člani pevskih zborov **Marija** in **Jasna Nemeč**, **Slavica Sokolič**, **Silvester Vidič** in **Marijan Horn**. V glasbenem delu pa smo slišali pesmi Škrjanček poje, Spomin, Spomin na mlada leta in Čej so tiste stazice, ki jih je zapel ženski zbor, ter Polje, kdo bo tebe ljubil, Zdravljica in Zapojmo si pesem, ki jih je zapel mešani zbor. *Jasna Nemeč*

PEVSKI ZBOR ANTONA MARTINA SLOMŠKA

Ko je vodstvu Kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom maja leta 1991 uspelo ponovno vpeljati maše v slovenskem jeziku v Zagrebu, je pevski zbor Slovenskega doma pod vodstvom prof. **Vinka Glasnoviča** pel tudi pri slovenskih mašar. To je trajalo do jeseni leta 1994. Ker je novi upravni odbor menil, da pevski zbor ni dovolj kakovosten, da bi samostojno nastopal, je prešel pod okrilje duhovne sekcije Anton Martin Slomšek. Pevci so se tedaj lahko odločili, ali bodo peli pri tem zboru ali v drugih dveh zborih Slovenskega doma. V pevskem zboru pri duhovni sekciji Anton Martin Slomšek je zdaj 26 pevcev, od tega 17 Slovencev, 9 pa Hrvatov. Bolj zgodnja ura pevskih vaj tega zbora ustreza predvsem starejšim pevcem. Pevske vaje so enkrat tedensko. Ker se v bogoslužju cerkvenega leta spominjamo različnih dogodkov iz Kristusovega življenja, se spreminjajo tudi pesmi: od adventnih in božičnih do postnih in velikonočnih ter Marijinih. Leta 1995 je bilo 23 svetih maš v slovenskem jeziku. K mašam v Cerkvi trpečega Jezusa na Trgu bana Jelačića večkrat pridejo tudi naključni obiskovalci, ki ob teh priložnostih lahko prisluhnejo slovenski pesmi. Pevski zbor je pel ob župnijskem prazniku tudi v Vrapčah. 26. decembra 1995 se je poslovil g. **Andrej Urbancl**. V letu 1996 so se maše v slovenskem jeziku začele 10. marca, ko so začeli prihajati duhovniki iz videmske in leskovške dekanije iz Slovenije. Vseh maš je bilo lani v Zagrebu 15. Naš zbor je junija pel tudi pri sveti maši v Šentjerneju, jeseni - po romanju - pa tudi na Sveti gori pri Gorici. Pevski zbor duhovne sekcije je sodeloval tudi na tribunah, ki jih je organiziral Collegium Hergešić in sicer hkrati, ko so prišli tudi drugi Slovenci: leta 1995 trikrat, leta 1996 pa enkrat. Po zaslugi dirigenta prof. **Vinka Glasnoviča**, ki je uglasbil kar nekaj Slomškovih pesmi, ostaja zbor zvest Slomškoveму izročilu: »Vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ«. Vedra Slomškova besedila, ki izžarevajo življenjski optimizem, so se hitro priljubila pevcem. Verjetno ni preveč drzna trditev, da bi maše brez petja slovenskih pesmi kaj hitro prenehale. *Martina Koman*

DUHOVNA SEKCIJA: PRAZNOVALI SMO BOŽIČ

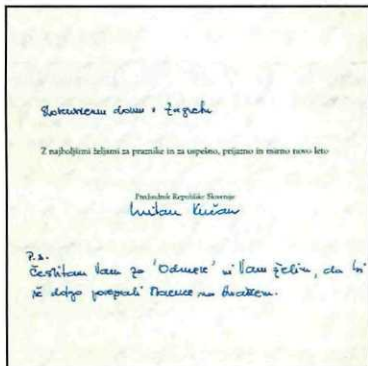
Božične praznike smo člani duhovne sekcije Anton Martin Slomšek v Slovenskem domu praznovali kar dva dni. Na praznik sv. Štefana smo v Zagreb povabili g. **Andreja Urbancla**, ki se je pred letom dni poslovil od nas. Pri popoldanski maši, ki je bila bolj slovesna kot običajno, se nas je zbralo več kot ponavadi. Pevski zbor je pod vodstvom prof. **Vinka Glasnoviča** naštudiral Pastoralno mašo slovenskega skladatelja **Lojzeta Mava**. V njej se prepletajo božični napevi slovenskih pesmi. K prazničnemu razpoloženju so prispevale tudi druge večno lepe slovenske božične pesmi. Pri maši smo se spomnili vseh umrlih članov Slovenskega doma, posebej **Ivana Urbiča**. Po maši smo

srečanje nadaljevali v Slovenskem domu. Pri bogato obloženi mizi s prazničnimi dobrotami, za kaj je poskrbela voditeljica duhovne sekcije **Slavica Horjak**, smo se ob tem najlepšem družinskem prazniku spomnili veliko lepih slovenskih običajev. Seveda ni manjkalo znanih božičnih pesmi. To razpoloženje se je nadaljevalo v Slovenskem domu še naslednji dan, ko nam je slovo od starega leta polepsal deklški pevski zbor Mavrica iz Postojne pod vodstvom **Ane Fajdiga**. Nežni deklški glasovi so nam zopet pričarali osrečujočo božično sporočilo ob rojstvu božjega deteta: Mir ljudem na zemlji. Ker v januarju in februarju ni bilo slovenskih maš v Zagrebu, smo žal samo enkrat slišali pri maši božične pesmi. Pač pa je s koncertom božičnih in Slomškovih pesmi pevski zbor duhovne sekcije Anton Martin Slomšek sredi januarja sodeloval na tribuni Collegiuma Hergešić. *Martina Koman*

KDO VSE NAM JE ČESTITAL

Ob izidu prve številke Novega odmeva smo prejeli zares veliko pisnih in telefonskih čestitk. Posebej smo ponosni, ker nam je med prvimi čestital predsednik Republike Slovenije **Milan Kučan**. Najboljše želje nam je izrekla tudi **Jana Menašič** iz slovenskega Inštituta za narodnostna vprašanja. Še eno pismo, ki smo ga bili posebej veseli, pa je prišlo iz Slovenske izseljenske matice. Predsednik **dr. Janez Bogataj** in tajnik **Janez Rogelj** sta nam čestitala za pogum in poudarila, da je v okviru katerega koli društva Slovencev po svetu »izdajanje glasila veliko delo, ki ima daljnosežnejše posledice. Z branjem glasila Odmev se vam bo povečalo število vaših članov, ki bodo sodelovali pri delu društva. Na indirektnen način bodo sedaj z vami tudi tisti, ki fizično ne hodijo v vaše društvo. Tudi oni bodo živeli z vami in pričakujemo lahko, da se vam bodo kasneje tudi pridružili.«

(M.C.)

Marijan Horn:

KRONIKA NOVEGA ODMEVA

Dobrovoljci smo se skupaj zbrali, po premisleku smo si dejali: časnik svoj nekdo je Dom imel, kot ODMEV izhajal je začel. Nalogo smo novo si zadali, da za vas bi zopet list izdali in v spomin na prvega zato, Novi naj odmev ime mo bu! Silvin, Marijan, Darko in Ilinka, Cvetka, Ivica ter Franc in Mira uredništva dolga je kolona, v njej najvišja naša je Polona. Nekaj smo papirja skupaj zbrali, nanj smo vse novice zapisali. Novi je odmev že tu pred vami, zdaj doma ne boste nič več sami. Ko po vrsti boste vse prebrali, nam očno svojo boste dali, a morda že za števčko drugo nam s prispevkom boste na uslugo. In ocena taka, ali taka, dobrodošla prav zares bo vsaka, vabimo vas, sodelujte z nami, da pri delu tem ne bomo sami!

KDO JE BIL FRANCE PREŠEREN

Kdo ne pozna imena najslavnejšega slovenskega pesnika Franceta Prešerna? Ves slovenski narod ga izgovarja s spoštovanjem in ponosom. Prešernove poezije so zaslovele daleč prek meja slovenskega sveta in uvrstile naša maloštevilni narod med druge mogočne narode.

France se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Pesnik svojo rojstno vas opeva v sonetu: O Vrba srečna draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta... Oče je bil premožen kmet iz stare in trdne kmečke rodovine in je imel osmero otrok. France je bil med sinovi najstarejši. Svoja otroška leta je preživel v čudoviti okolici pod planinami nedaleč od Blejskega jezera. Sedemletnega dečka je vzel k sebi očetov stric Jože - kaplan, ki je šolal Franceta odličnjaka, pozneje pa mu je ostal v oporo vse do smrti. V Ljubljani na gimnaziji je bil Prešernov učitelj francoščine in italijanščine **Valentin Vodnik**. Že iz dijaških let izvira prijateljstvo s tri leta starejšim **Matijo Čopom**, ki ga imenujejo velikana učenosti, saj je govoril 19 jezikov. To prijateljstvo je bilo zelo pomembno za Prešernov intelektualni razvoj. Na Dunaju je začel študirati pravo in si tudi sam služil kruh z inštrukcijami. Po študiju filozofije in prava je postal doktor prava 1828 leta. Po doktoratu si je Prešernov izbral odvetništvo, kamor ga je vabil izredno razvit čut za pravico in krivico, združen z željo pomagati ljudem.

Svoje misli in čustva je Prešeren oblikoval v slovenskem jeziku že tedaj, ko so v mestih slovensko govorili le majhni ljudje. Izobraženci so pisali samo v nemščini, Prešeren pa je želel, da se domači jezik enostavnih ljudi dvigne na tisto raven, ki je potrebna za ustvarjanje višje književnosti. Do Prešerna Slovenci nismo imeli poezije v tako oblikovanih in izbrušenih oblikah in jeziku. Vodnik - njegov predhodnik je pisal pesmi, ki so bile domače, vendar niso imele umetniške vrednosti. Prešeren je dokazal, da je slovenščina zmožna izraziti najintimnejša čustva in najgloblje misli - ustvarjal je umetnost za slovensko inteligenco. Budil je narodno zavest v vseh družbenih plasteh, v njegovih delih so odmevali vsi družbeni dogodki njegovega časa. Rešil je slovensko pesništvo v najbolj kritični uri njegove zgodovine. Rušil je predsodke družbenih in kulturnih odnosov, zaradi česar so ga oblasti zaznamovale z »freigeist«. Svoje svobodoljubje in pravo ljubezen do domovine

je najbolj izrazil v Zdravljici, ki je postala slovenska himna, saj izraža vsa hotenja in želje slovenskega naroda. Prešernova umetnost pomeni najbolj zrelo politično miselnost do dobe. Pesniških oblik se je Prešeren učil pri velikih besednih umetnikih Petrarki in drugih, vendar je njegova poezija izvirna, samonikla umetnost s slovenskimi individualnimi posebnostmi. Prešeren je s svojim prijateljem Čopom uspel utemeljiti smisel slovenskega slovstva in mu začrtati najvišje cilje. Odklonil je poskus, da naj se slovenščina meša z drugimi slovanskimi jeziki. Prizadeval si je, da se razvije v ljudskega in občečloveškega pevca, ki splošno razumljivo opeva najgloblje skrivnosti lastnega in probleme družbenega življenja. Ljubezen do Primičeve Julije je dala Prešernovi poeziji izraz vse pesnikove notranjosti. Ljubezen je postala žarišče, iz katerega je pesnik gledal v tajne koticke človeškega duha in srca. Sonetni venec je večna pesnitev, ker je Prešeren povezal svojo ljubezen do Julije z veliko ljubeznijo do domovine, kjer naj bi pesnik z domačo pesmijo v rojakih razgibal domoljubno čustvo in »zedinil rod slovenske cele«, pomiril rasprtije, razmišljal o potrebah sedanosti in pokazal cilje bodočnosti. V Prešernovem življenju sta bili dve pomembnejši ljubezni: nedostopna ljubezen do Julije, ki je postala glavna inspiracija njegove poezije, in uresničena ljubezen do Ane, s katero sta imela tri otroke in se zapletla v mučen življenjski položaj. France Prešeren je umrl 8. februarja 1849. Pokopali so ga na kranjskem pokopališču. Na njegovem grobu piše: Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži ... Josip Stritar pa je napisal: Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se iskažejo, kako so gospodarili z izročeniimi talenti, kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike, smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobno knjigo, kateri se pravi: »Prešernove poezije«. Slika Franceta Prešerna, ki že desetletja visi v Slovenskem domu, ne izpričuje samo največje osebnosti slovenskega pesniškega genija, marveč je za vse nas Slovence, živeče v naši drugi domovini Hrvaški, trajna moralna in siceršnja obveznost, da spoštujemo in ohranjamo naš materin jezik, kot največjo doto in dediščino, ki jo nosimo v sebi z vso spoštljivostjo in ljubeznijo do konca naših dni.

Po Slodnjakovem Slovstvu povzela

Cvetka Matko

France Prešeren, risba Ivana Čarga, 1939

tev, ker je Prešeren povezal svojo ljubezen do Julije z veliko ljubeznijo do domovine, kjer naj bi pesnik z domačo pesmijo v rojakih razgibal domoljubno čustvo in »zedinil rod slovenske cele«, pomiril rasprtije, razmišljal o potrebah sedanosti in pokazal cilje bodočnosti. V Prešernovem življenju sta bili dve pomembnejši ljubezni: nedostopna ljubezen do Julije, ki je postala glavna inspiracija njegove poezije, in uresničena ljubezen do Ane, s katero sta imela tri otroke in se zapletla v mučen življenjski položaj. France Prešeren je umrl 8. februarja 1849. Pokopali so ga na kranjskem pokopališču. Na njegovem grobu piše: Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži ... Josip Stritar pa je napisal: Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se iskažejo, kako so gospodarili z izročeniimi talenti, kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike, smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobno knjigo, kateri se pravi: »Prešernove poezije«. Slika Franceta Prešerna, ki že desetletja visi v Slovenskem domu, ne izpričuje samo največje osebnosti slovenskega pesniškega genija, marveč je za vse nas Slovence, živeče v naši drugi domovini Hrvaški, trajna moralna in siceršnja obveznost, da spoštujemo in ohranjamo naš materin jezik, kot največjo doto in dediščino, ki jo nosimo v sebi z vso spoštljivostjo in ljubeznijo do konca naših dni.

Po Slodnjakovem Slovstvu povzela

Cvetka Matko

VELIK PRAZNIK VELIKEGA NARODA

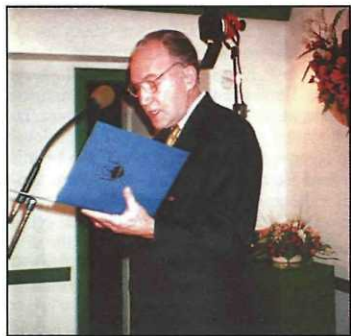
Dvorana Slovenskega doma je bila 6. februarja zvečer pretresna za številne Slovence, predstavnike diplomatskega zbora in ugledne Zagrebčane, ki so prišli na slovesnost ob Slovenskem kulturnem prazniku.

Veleposlanik Republike Slovenije **Mati-ja Malešič** je v slavnostnem govoru spomnil na vlogo Prešernovih poezij v slovenskem narodnostnem in jezikovnem programu in izrekel javno priznanje slovenskim družtvom na Hrvaškem, ki pogosto prevzemajo vlogo mostu med dvema sosednjima državama.

Predsednik društva zagrebških Slovencev **Darko Šonc** je izrazil upanje, da Slovenski dom po 50-ih letih ne bo prisiljen zapreti svojih vrat, kar bi se utegnilo zgoditi zaradi denacionalizacijskega procesa na Hrvaškem. Obenem se je zahvalil za 50 knjig, ki jih je knjižnica Slovenskega doma podarilo Gorenje.

V bogatem programu ob »velikem prazniku velikega naroda« - kot se je izrazil Šonc - sta z recitacijami Prešernovih pesmi sodelovala **Ivica Kunej** in **Cvetka Matko**, z izbranimi zborovskimi pesmimi so se predstavili člani mešanega pevskega zbora Slovenski dom, nastopila pa je tudi sopranistka **Andreja Kovačič** ob spremljavi pianista **Maria Pe-arestegija**.

Poseben pečat je slovesnosti vtisnilo odprtje razstave uglednega slovenskega slikarja **Jožeta Ciuhe**. (I.T.)

VESTI

SPLIT - Slovenci v Splitu so Prešernov dan praznovali v novih društvenih prostorih v palači Cindro (Krešimirjeva 3). V prepolni dvorani so nastopili člani mešanega pevskega zbora Danica, ki ga vodi **Tatjana Kurajica**, učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika pod vodstvom **Vere Hrge** in kvartet Sanctus Domino pod vodstvom **Vladimirja Lukasa**. Ob tej priložnosti so se predstavili tudi člani likovne sekcije tega društva. Splitskemu občinstvu se je v okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika predstavil slovenski dramski igralec **Tone Gogala** s Polnočnim kričanjem **dr. Matjaža Kmecla**. Na slovesnosti so bili med drugimi navzoči generalni konzul RS v Splitu **Jože Hlep**, konzulica **Ljubica Salinger**, svetovalec ZKOS **Vlado Ravnikar** in urednik Rodne grude **Jože Prešeren**.

REKA - Kulturno-prosvetno društvo Bazovica je 14. februarja v obmejnem mestecu Jelšane priredilo slovenski kulturni program, v katerem sta nastopila pevski zbor in folklorna skupina, dramska sekcija pa je uprizorila nekaj odlomkov iz komedije s tvojo ženo avtorja **Andreja Jelačina**. Premiera komedije je bila 8. marca. Osrednja prireditev ob kulturnem prazniku je bila v prostorih društva na Reki 22. februarja, ko smo se še enkrat poklonili spominu na velikana umetniške besede Franceta Prešerna. Pod dirigentsko palico maestra **Franje Bravdice** je mešani pevski zbor že tradicionalno zapel Luna sije in še vrsto znanih slovenskih pesmi. Za popestritev programa so poskrbeli člani folklorne skupine pod vodstvom nepogrešljive **Sonje Kern-Svobode** in člani dramske sekcije, ki so skupaj uprizorili Prešernovega Povodnega moža v režiji **Alojza Usenika**. Ker nam je ob takšnih priložnostih topleje pri srcu, če lahko svoje občutke podelimo z dobrimi prijatelji in sosedmi, smo v goste povabili skupino ljudskih pevcev Hruški fantje in glasbeni trio **Romeo, Nina in Vladimir Volk** iz okolice Ilirske Bistrice, ki ohranjajo pristno slovensko glasbeno dediščino in jo izvajajo tako, kot so jo naši predniki. (Vitomir Vitaz)

NAGELJ S PESNIKOVEGA GROBA

Pogosto pravimo, da bi bilo kulturno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško lahko za zgled vsem tistim, ki krojijo politične odnose med državama. To sta v začetku letošnjega februarja še enkrat potrdili hrvaška in slovenska Akademija znanosti in umetnosti z dvojezično izdajo Naglja s pesnikovega groba **Augusta Šenoa**. Po zaslugi prizadevnih akademikov, v prvi vrsti akademika **Ive Franegaša**, ki je duhovni oče projekta, je zakladnica slovenske in hrvaške umetniške besede bogatejša za knjigo, v kateri sta skupaj objavljena izvornik in slovenski prevod najlepše hrvaške romantične novele. August Šenoa je Nagelj s pesnikovega groba, to - kot piše v podnaslovu - dijaško zgodbo - prvič objavil leta 1878 v Vijencu. Dvojezična izdaja pa je luč sveta ugledala 140 let po dogodku, v katerem je Šenoa našel navdih za novelo, to pa je obisk groba Franceta Prešerna, velikana slovenske poezije, ki ga je neizmerno spoštoval. Med krajšim postankom v Kranju se je rodila kratka in tragična ljubezen, ko se je za zavedno Slovenko Nežo poleg pesnika samega ogrel še njegov slovenski vrstnik **Alfons Moše**. Slovenski in hrvaški predgovor k dvojezični izdaji sta napisala akademika **Jože Pogačnik** in Ivo Franegaš. Knjigo v celovito umetniško doživetje zaokrožajo pesmi 12 avtorjev obeh narodov, zbranih pod naslovom Pesniki pesnikom ter dela desetih sodobnih slovenskih in hrvaških slikarjev. Predsednik HAZU-ja **Ivan Supek** je na predstavitvi dejal, da je nova knjiga še en most, ki tesno povezuje akademiji in prispeva k temu, da bi bili ljudje v obeh državah ne le dobri sosedji, ampak tudi pristni prijatelji. Predsednik SAZU-ja **France Bernik** pa je izrazil upanje, da bo dvojezična knjižna izdaja vzbudila zanimanje tako med hrvaškimi kot med slovenskimi ljubitelji umetnosti. Na predstavitveni slovesnosti sta odlomke iz knjige in izbrane pesmi o Prešernu doživeto prebrala igralca **Zlatko Crnković** - v hrvaščini in **Bobi Marotti** - v slovenščini. (I.T.)

ALI STE VEDELI ...

... da je Prešeren samostojno advokaturu dobil šele dve leti pred svojo smrtjo v Kranju.

... da je bila Zdravljica napisana na pragu pomladi narodov l. 1844, vendar so jo pri redakciji poezij l. 1847 zavrnili.

... da je Sonetni venec izšel na god **Primičeve Julije**, februarja 1834, in sicer kot posebna priloga Ilirskega lista. Govori se, da ji je pesnik osebno izročil v usnje vezani izvod.

... da je Primičeva Julija pokopana v Novem mestu.

... da se je Prešeren v v svojem 38 letu, v tako rekoči zrelih moških letih - po boleči odklonitvi Primičeve Julije - navezal na komaj 16-letno dekle **Ano Jelovšek**.

... da je Ana Jelovšek Prešernu rodila troje otrok: Ano, Franceta in Ernestino, ki je tudi napisala spomine na svojega očeta.

... da se Prešeren ni dal portretirati in da ga je slikar **Goldstein** naslikal šele 2 leti po njegovi smrti in to po spominu.

... da je bil Prešernov spomenik v Ljubljani odkrit l. 1909. Spomenik sta ustvarila arhitekt **Maks Fabjani** in kipar **Ivan Zajc**.

(C.M.)

DRUŽABNO SREČANJE:

EJ, PUST, PUST ŠIROKIH UST

Na pustni torek smo se člani in prijatelji zbrali v Slovenskem domu, da bi se po stari navadi zabavali in se z maskami poslovlili od zime ter v vselem razpoloženju pričakali pomlad. Zbirati smo se začeli v večernih urah, nekateri maskirani, drugi pa kar s svojimi vsakodnevnimi maskami. Zaba-

va je trajala kar dolgo v noč. Nikomur se ni mudilo domov, saj smo v Slovenskem domu doma. Maske je ocenjevala strokovna komisija v sestavi: **Silvin Jerman** - predsednik, **Polona Jurinič** in **Jasna Nemeč**. Prijavljenih je bilo 32 mask. Komisija jih je ocenila in tri najlepše so dobile nagrade, ki so jih dobrohotno podarili sponzorji: Orion Tours, Žitva Commerce in Paloma. Članice, ki imajo izkušnje s kuhanjem, peko in cvrtjem pa so tekmovala, katera bo prinesla najlepše in najboljše krofe, saj je bila za njih pripravljena lepa nagrada - kar deset kg moke, da bi bilo na naslednjem pustovanju še več krofov. Ob vinu in sladkarijah ter ob lepih narodnih in narodnozabavnih melodijah in pesmih smo plesali dolgo v noč. In vsi, ki so v vsakdanjem življenju obremenjeni z različnimi skrbmi in težavami, so dejali, da je bilo to srečanje za njih zelo ugodna terapija. Res je bilo veselo, kot je že navada v Slovenskem domu, obenem pa je to tudi vabilo na podobna srečanja.

Marijan Horn

V SPOMIN DR. SVETKI KORIČ

V januarju smo se v Zagrebu za vedno poslovili od dr. Svetke Korič, roj. Jamšek. Pred 79. leti se je rodila v Brestanici, mladost pa je preživljala na Ptuj. Študij agronomije jo je pripeljal v Zagreb. Ker je diplomirala med drugo svetovno vojno, se ni mogla vrniti v Slovenijo. Službo je dobila najprej v Osijeku, po vojni je nekaj časa delala na agronomski fakulteti v Sarajevu, nato pa v Zagrebu na Inštitutu za žlahtnjenje in proizvodnjo rastlin. Plodovito znanstveno delo je posvetila žlahtnjenju in vzgoji novih vrst pšenice in koruze, tudi doktorirala je iz tega področja. Še v pokojni ni mogla biti brez stikov z naravo. Večino časa je preživela v hrvaškem Zagorju, kjer je z velikim veseljem obdelovala vrt in vinograd. Strmenje nad vsakoletnim čudežem narave od klitja semena do dozorevne rastline jo je ohranjalo duševno čilo. Članica Kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom je bila 24 let, ves čas je pela v pevskem zboru. Ko so leta 1991 znova zaživele slovenske maše v Zagrebu, je redno pela pri maši, čeprav je zaradi tega prihajala v Zagreb iz Štručljevega. Dr. Koričeva je vneto zagovarjala mnenje, da mora biti Slovenski dom odprt za vse Slovence in za vse kulturne dejavnosti, ki si jih želijo člani. Koričeva je posebej cenila, da je zbor pri duhovni sekciji znal zapeti več pesmi na Slomškova besedila, ki izražajo veliko vrednino in optimizma. Pogrešali bomo njeno prijateljstvo, njeno življensko energijo in poštenost.

Martina Koman

TU SMO ZARADI VAS

V TAJNIŠTVU OD 9. DO 13. URE IN ŠE DLJE

Veni od rubrik v prvi številki Novega odmeva je pisalo, da delovnik tajništva traja od 9. do 13. ure. Pa so se radovedneži vprašali, kaj se dogaja po štiri ure vsak delovni dan in še po dve uri dva večera na teden. Res je, delovni dan se začne nekaj pred deveto uro, ko ob prihodu vržem kratek pogled na vhodna vrata in tako preverim, ali je vse v redu. Odklenem ključavnico in vstopim na hodnik ter prižgem luč nad vrati - kar je zunanji znak, da je Slovenski dom odprt. Stopim v knjižnico, kjer se na hitro brez besed pozdravim z lutko naravne velikosti, ki me zvesto čaka v slovenski narodni noši (darilo družine prof.dr. Kogoja). V prvih dneh na tem delovnem mestu, sem se je vselej prestrašila! Zdaj sva postali dobri prijateljci, saj ona v društvenih prostorih preživi še več časa od mene - tu je dobesedno non-stop.

Ko odprem vrata tajništva z globokim spoštovanjem pogledam, ali utripa »zeleno oko« telefonske tajnice. Če je tako, ji takoj dam priložnost, da mi prenese sporočila, ki jih je prejela med mojo odsotnostjo. Prav vse natančno zapišem, zadeve, ki so v moji pristojnosti rešim sama, ostala sporočila pa na pisalni mizi pričakajo prihod predsednika, ki jih razvrsti in se jih loteva glede na pomembnost. Marsikdaj ljudje začnejo prihajati že takoj po deveti uri. Zanimajo se o članstvu, izpolnjujejo pristopne izjave, plačajo članarino, sprašujejo, ali je kaj novega v programu in podobno.

Moje delo je, da nove člane vpišem v knjigo članstva, dam vsakemu njegovo člansko številko in izpolnim člansko kartico. Ko se nabere več pristopnih izjav, podatke vnesem v računalnik. Računalnik mi potem pomaga, da naredim nalepke z naslovi za pošiljanje mesečnih biltenov, da stiskam slavljenice za redna srečanja V petek se dobimo in podobno. Pravzaprav imamo dve kartoteki: eno v računalniku, drugo pa ročno izpisano v članski knjigi. Človek nikoli ne ve, kdaj, kako in kaj lahko odpove. Bolje je imeti dvojno evidenco! Zdaj sem imela nekoliko več dela z vpisovanjem poravnane članarine prek položnic in sprejemanjem denarja od članov, ki so prišli članarino plačati osebno. To gre počasneje, ker nimajo vedno pri roki 15 kun in izgubljamo čas z zbiranjem drobiža in pisanjem potrdila o plačani članarini. Članom pa je bolj všeč, če plačajo v tajništvu, saj obenem obišejo svoj drugi dom. Ko slišim tihi šum pri vhodnih vratih, pohitim pobrati pošto, ki jo poštar odvrže skozi pošto odprtno na vratih. Po tem pa - vedno enako - vpisovanje pošte in njeno sortiranje za pregled predsedniku, pripravljanje in pisanje odgovorov, če je to potrebno. Medtem pa zvonijo telefoni. Včasih tako pogosto, da se ljudje pritožujejo, ker nas po telefonu težko dobijo. Ponedeljek je dan za pisanje in oddajanje obvestil o prireditvah, ki morajo do srede priti na Hrvaški radio, Radijsko postajo Sljeme, Radio 101, Večernji list in Vjesnik, po potrebi tudi na HTV - za oddajo Prizma.

Pogosto pride glavni tajnik Koordinacije hrvaških društev prijateljstva. Tedaj sestavljamo in pišemo še posebna vabila za naše skupne prireditve. Ko prideta predsednik in podpredsednik ju seznanim z vsem, kar se je zgodilo do njihovega prihoda. Sledijo dogovori o tem, kaj je treba storiti še danes, kaj pa lahko počaka do naslednjega dne. Nato pa veselo na delo. Predsednik in podpredsednik morata obiskovalce in stranke sprejemati kar v knjižnici ali v klubu Moja dežela, ker je tajništvo pretesno. Pravi živ-žav pa nastane, ko pridejo člani uredništva Novega odmeva in njihovi sodelavci. Pogovarjajo se o prispevkih, zbirajo predloge, se pogovarjajo - bi bilo bolje tako ali tako... Tajništvo pa je ves ta čas odprto. Pišem vedno nove dopise in zapisnike, prepisujem prispevke za naše glasilo, vnašam podatke v računalnik ...

Dela je vedno dovolj! Včasih za hip pomislim - danes sem pa za res veliko naredila. Toda že naslednji dan je dela še več. Nikoli manj! Pogledam na uro: je že 13? Ne - minila je že 14., pa tudi 15. ura. In tako iz dneva v dan. Delovni ali nedelovni. *Miroslava Maria Bahun*

ŠE NEKAJ SRED S TUJIMI VELEPOS LANIKI

Na veliko zadovoljstvo tako Koordinaciji društev prijateljstva kot Slovenskega doma se sredina srečanja s tujimi veleposlaniki nadaljuje. Pet let ukrajinske neodvisnosti je konec lanskega leta v izvrstni hrvaščini predstavil prvi tajnik ukrajinskega veleposlanništva prof. dr. **Evgen Paščenko**, ki se je izkazal kot odličen in zanimiv govornik. Seznanil nas je z novejšo zgodovino Ukrajine in z vsemi problemi, ki pritiskajo na to mlado državo, odkar se je ločila od nekdanje Sovjetske zveze (ne pozabimo, da ima Ukrajina jedrsko orožje). Zanimivo je bilo slišati, kako sta Ukrajina in Hrvaška povezani v književnosti; eden od dokazov tesnih vezi je katedra za ukrainistiko na zagrebški univerzi. Takoj po novoletnih praznikih je bil pri nas madžarski veleposlanik **dr. Zsolt G. Szalay**, ki

je podrobno govoril predvsem o veliki povezanosti Madžarske in Hrvaške skozi zgodovino. Doktor Szalay se je dotaknil tudi odnosov s Slovenijo - pohvalil je zelo dobro gospodarsko sodelovanje in dejal, da položaj madžarske manjšine v Sloveniji in slovenske na Madžarskem na zavidljivi ravni. Na vprašanje, kako gleda na vlogo bana Jelačića, je odgovoril, da ne bi imel nič proti, če bi mu postavili spomenik tudi na Madžarskem. Lep večer smo doživeli, ko je o Španiji predaval veleposlanik **Luis Felipe Fernandez de la Pena**. Največ smo zvedeli o španskem odnosu do Evropske unije in kakšne so možnosti za čim prejšnji vstop Hrvaške v to asocijacio. V pestrem spremnem programu je špansko poezijo prebirala priznana igralka **Vida Jerman**, špansko glasbo pa nam je - ob spremljavi kitare - dočarala mezzosopranistka **Rahilka Burzevska**. Tudi naslednji gost je prišel iz sredozeemske države. Veleposlanik Grčije **Constantin Yerocestopoulos**. Govoril je o grški poti v Evropo in o odnosih na Balkanu. Kaj predavanja veleposlanikov pomenijo za Slovenski dom in kako odmevajo v širši javnosti je najbolje opisal poljski veleposlanik **Wieslaw Walki-**

Španski veleposlanik Luis Felipe Fernandez de la Pena in Vida Jerman

jevic, ki redno spremlja dogajanja v naših prostorih. Walkijevec pravi, da je Slovenski dom edini prostor v Evropi, kamor redno prihaja tako veliko število veleposlanikov iz celega sveta. Ko je opazil, da vsa predavanja snemamo z video kamero, je celo dejal, da bomo s to dejavnostjo verjetno tudi kaj zaslužili. Najbrž je razmišljal o dokumentarnem filmu. Tudi mo- goče.

Dariko Šonc

KO-GO FAMILY:

ČE TI ZMANJKA BESED, SPREGOVORI Z GLASBO

Prvič smo jih slišali na septembrski priveditvi V petek se dobimo, ko so nastopili pod imenom Mladinski družabni kvartet: sestri **Tena** in **Vanja Korkut** ter njuna sestrična in bratranec **Vesna** in **Miran Gosta**. Vsi so člani Slovenskega doma. Začeli so po naključju, med počitnicami na Malem Lošinjju, ko so prepevali

Vanja, Miran, Tena, Vesna

na ulici. Njihovo igranje in petje je bilo dopadljivo, pa so jih začeli vabiti v gostišča, da zaigrajo in zapojejo za dobro razpoloženje. To je bila vzpodbuda, da so ob sobotah zaigrali in zapeli v Bogovičevi ulici in v Oktogonu v Zagrebu. Mimooidoč so jih sprejeli s simpatijami in bili so povabljeni k popolnoma neznanim družini na hišno zabavo. Nastopali so na otvoritvah razstav, na šolskih proslavah, v dijaškem domu, na Dnevih piva v Karlovcu, za mednarodni dan učiteljev karlovske županije v Duga Resi ter za otroke v Centru za prihosocialno pomoč v Karlovcu. V Slovenskem domu v Zagrebu so priredili celovečerni koncert za mlade prijatelje in oboževalce. Prek 50 mladih in več kot 20 odraslih, zbranih v naši dvorini, je bilo navdušenih nad njihovim nastopom. Podoben nastop so imeli tudi v mali dvorani karlovskega Zorin doma, o čemer so pisali na karloški časopisi. Predstavili so se z rock glasbo, zimzelenimi melodijami, črnskimi duhovnimi pesmi-

mi in pesmimi ansambla Kelly Family, Tine Turner, Beatlesa, Oasisa ter svojimi skladbami, vse v lastnem aranžmaju. Danes imajo že svojo demo-kaseto, nastopajo pa pod imenom KO-GO family (Korkut-Gosta družina). Ko so jih novinarji vprašali, kako to, da so se odločili peti pesem Život je more (na Hrvaškem tako rekoč prepovedanega kantautorja) Đorda Balabiševića, je voditeljica skupine Tena odgovorila: »Saj ni razloga, da ne bi imeli radi njegove glasbe in njegovih pesmi. Glasba je nekaj prelepega. Vse tisto, česar ne moreš povedati z besedami, ker besede niso dovolj, lahko poveš z glasbo. To je pravi odnos do glasbe in življenja, v katerih moramo uživati!«

Jasna Nemeč

TRIBUNE STRANKARSKIH PRVAKOV

Da bi člani čim bolj seznanili z dogajanjem pred aprilskimi volitvami, smo skupaj s Koordinacijo društev prijateljstva pripravili več predavanj voditeljev hrvaških parlamentarnih strank. Svoje stranke in svoje programe so predstavili predsednik SDP **Ivica Račan**, voditeljica HNS **Ratimir Čačić** in **Stipe Mesić**, predsednik HSS **Zlatko Tomčić**, predsednik skupščine mesta Zagreba **Zdravko Tomac** ter član vladajoče stranke HDZ **Drago Krpina**. Vsa predavanja so bila zelo dobro obiskana in zabeležena v hrvaškem tisku. (R.D.)

BREŽIŠKI POETI

Brežičani so nas že večkrat obiskali. Konec lanskega novembra so prišli v goste člani Literarnega kluba Zarek, ki deluje pri KUD-u Brežice. Gosti so nam to pot priredili lep literarni večer. Svoje verzice so prebrali: **Ivanka Bogolin, Dragica Dani, Natja Jenko-Sunčič**, vodja sekcije **Drago Pirman, Mimica Racman in Damir Šambarek**. Večer sta s citirami popestrili **Saša Kavčič** in **Jerneja Savrič** iz oddelka profesorice **Mateje Ferenčak**. Po programu smo se med prijetnim klepetom domenili, da jim bomo kmalu vrnilo obisk z našimi pesniki in s pevskim zborom Slovenskega doma.

Marijan Horn

Dragica Dani: JAZ KAPLJICA

(iz zbirke Srečevanja)

Previsno dreve
in prhutanje vetra
v globini,

Jaz kapljica
pojim
sušeeče veje,

penjenje reke,
izlivi v dež
in roso.

v žarku sonca
odleskatom
previs.

Potem raztreščena
izpuhtim
na konici
skalnega roba
v dež in roso.

Dober dan,
pohotni veter:
Kje bova danes
bogatlila zrak?

DEKLIŠKI PEVSKI ZBOR MAVRICA

Na srečanju zamejskih Slovencev v Postojni junija lani, smo se spoznali s prijaznimi pevskimi dekliškega pevskega zbora Mavrica, ki so se pesmimi spremljale mašo v Postojnski jami. To srečanje pripravi vsako leto Slovenska izseljenska matica, udeležujejo pa se ga Slovenci iz vsega sveta. Ko smo poslušali lepo petje dekliškega zbora, se je porodila zamisel, da bi lahko sodelovali z njimi in smo jih povabili, da nastopijo kot gosti v Slovenskem domu v Zagrebu. Povabilo so z veseljem sprejele in dogovorili smo se, da bi to srečanje še pred novim letom. In res. Obiskale so nas 27. decembra in nam s svojim programom popestrile slovo od starega leta, ki smo ga pripravili prav na ta dan. V programu so imele božične pesmi, kar tudi sodi v božično novoletni čas. Zbor je vodila Ana R. Fajdiga, pelega pa so sopranistke **Katja Bajec, Anja Božič, Martina Čuček, Helena Habič, Tjaša Kafol** in **Heda Zadel** ter altistke **Jelka Bajec, Dragica Čec, Ana Ipavec, Ivanka Ipavec, Barbara Rebec** in **Danila Vlah**. Z gostovanjem so nam podarile lepo doživetje, zdaj pa jim mi dolgujemo obisk našega zbora.

Jasna Nemeč

VEČER S TERMAMI ČATEŽ

Že lani se je pokazalo, da je Slovenski dom primeren in zanimiv prostor za predstavitev in promocijsko dejavnost. Med drugim se je pri nas hrvaškimi novinarjem uspešno predstavil Ljubljanski sejem oz. sejim vin. Zanimanje za predstavitev svoje ponudbo našim članom in drugim Zagrebčanom, so pokazali tudi v marketingu Term Čatež. To je navsezadnje razumljivo, saj je Zagreb, ki ima prebivalcev za skoraj pol Slovenije, neizčrpen vir gostov. Predstavitev Term Čatež smo pripravili decembra lani. Že sam začetek je bil zelo sproščen in obetajoč: vsem navzočim so namreč že takoj po prihodu postregli z zelo dobro domačo vilijamovko (iz sadovnjaka, ki ga vidimo, ko se peljemo mimo Mokric). Pomočnica generalnega direktorja za marketing **Tina Savnik** nas je seznanila z zgodovino in z razvojem toplice, ki so zdaj največje v Sloveniji. Od **Mojce Cvetkovič** smo slišali nekaj več o hotelih in apartmajskem naselju ter o gostinskih ponudbi, kar je pri navzočih nemudoma sprožilo veliko željo po hrani. **Marjanka Božančič** naj je predstavila bogato zdravstveno-preventivno ponudbo, ki je pri naših starejših članih vzbudila veliko zanimanje (preventivni zdravniški pregledi, šola hujšanja, akupunkturni programi, programi aktivnega oddiha, fitness studio, 6 teniških igrišč, telovadnice, vodna rekreacija ...). Da Čateške toplice skrbijo tudi za zabavo in sproščene trenutke svojih gostov, nam je povedal direktor Termalne riviere in kampa **Dalibor Fackovič**. Ob njegovem nastupu smo si ogledali tudi novi propagandni film, ki nam je pokazal vso lepoto zaprtih in zunanjih bazenov. Gostje s Čateža so nam kot pravi gostinci po predstavitvi postregli z okusnimi in lepo okrašenimi prigrizki. Marsikakšno skrivnost o njihovi pripravi so zgovorne čateške kuharice zaupale tudi našim članicam, ki podobne dobrote pripravljajo ob naših srečanjih.

Darko Šonc

KDO JE NASLEDNJI?

Spet ena obetavna sredi, sem si mislil, ko sem šel proti našemu »drugemu domu«. Vzrokov za takšno razmišljanje je več. Prvič, spet se bom srečal z dragimi prijatelji, z ljudmi dobre volje. Saj v tem odtujenem svetu ni nič lepšega kot imeti prijatelje. Obetavna pa je bila tudi napoved programa: predstavitev novega romana, Mariborski oktet in prijazen klepet ob dobri kapljici. Lepo je bilo videti našo dvorano tako polno. Začelo se je z uvodnim nastopom Mariborskega okteta, ki je že po prvih taktih pokazal, da gre za sijajen in umetniško resen ansambel. Potem je na oder prišel **Darko Žlebnik** - pisatelj, promotor, pisec scenarija za kratke filme, ki nam je predstavil svoj prvenec - roman *Kdo je naslednji?* Zamisel o tem romanu je autor nosil v sebi skorajda 14 let, vse odkar se je začelo govoriti o AIDS-u. Osnovna tema romana je predpostavka, da gre pri tej bolezni za načrtno zaroto proti človeštvu. Namreč - zdravilo je, vendar ga tuje sile prikrivajo, dokler bolezen ne pobije dovolj ljudi. V podtonu gre za razmišljanje o tem, ali ni prav vse, kar se dogaja okoli nas vnaprej skrbno načrtovano. Ali nismo le šahovske figure, v rokah skupine ljudi iz mraka. Roman ima v sebi (kot je to v zelo natančni spremeni besedi povedala **dr. Andreja Zlatar**) vse karakteristike kriminalke, političnega trilerja in apokaliptične katastrofe, spojuje pa tudi vsa pravila filmskega žanra. Je zveza modernega izraza s sijajnim občutkom za podrobne opise. Roman sem prebral v eni sapi in ga toplo priporočam članom. Lahko ga dobijo - tako kot druge knjige - v naši knjižnici. Po predstavitvi romana so v nadaljevanju večernega programa mariborski slavčiki navdušili prisotne. In ker so trte spet »rodile vince nam sladko«, smo seveda poskušali tudi to žlahtno tekočino, ki je bila tako dobra, da je prijatelj ob meni vzdihujoče zavpil: »Škoda, ker nisem žirafa. Zakaj? Žirafa ima dolg vrat in ta nebeška kapljica bi dolgo tekla skozenj.« Kar pa že govorimo o romanu »Kdo je naslednji?«, v imenu vseh prisotnih sprašujem: »Kdaj bo naslednji tako lep večer!?!«

Ivica Kunjic

Nina
Ladika
Čangalović:
Zagrebačka
minijatura

PAŠA ZA OČI IN UHO

Konec decembra smo v Slovenskem domu ob zvokih Scarlatti, Brahmsa, Hatzeja; Škerjanca, Magdalenica in I. pl. Zajca odprli razstavo **Nine Ladika Čangalović**. Zagrebska mezzosopranistka se je po diplomni na Glasbeni akademiji v razredu prof. Zlatka Šira sprva posvetila koncertnemu petju. Ko je med številnimi nastopi opazila izredno skladnost melodije in besedil v pesmih Verdija, Brahmsa in drugih, se ji je porodila sijajna zamisel o hkratnem vizualnem in vokalnem predstavljanju glasbe. Originalni koncerti z razstavo so vzbudili veliko zanimanje ne samo na Hrvaškem, v Zagrebu, Varaždinu in v Dubrovniku, ampak tudi v Angliji, na Nizozemskem in Norveškem in v Sloveniji. Značilna kritika nastopov, ki so paša za oči in uho, se glasi: »Barve njeni slik, nežne, blage in zmeščane s prefinjenim senčenjem, so tako rekoč vizualna podoba njenega mehkega, toplega in občutij polnega glasu.« Nino Ladiko Čangalović je na klavirju spremljala pianistka **Pierina Cavaliere**, Dubrovkinja, ki je Akademijo za glasbo končala v Ljubljani, in sicer v razredu prof. **Acija Bertoncija**. (I.T.)

JOŽE CIUHA

Med vrhunce galerijske dejavnosti zanesljivo sodi februarjska razstava akvarelov priznanega slovenskega umetnika **Jožeta Ciuha** (26.4.1924) je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani diplomiral l. 1950. Pozneje se je pri **prof. Slavku Pengovu** izpopolnjeval na Specialni šoli za zidno slikarstvo. Veliko je potoval po svetu: v Makedoniji je spoznaval dediščino Bizanca, na rangunski univerzi se je srečal z budistično umetnostjo in filozofijo, na potovanju po deželah Latinske Amerike se je seznanil z indijanskimi civilizacijami, svoje vizualne in duhovne izkušnje je bogatil tudi v Združenih državah Amerike in v Mehiki. Dolga leta se je ukvarjal z ilustracijo. Posveča se tudi grafiki, tapiseriji in mozaiku. Na samostojnih in skupinskih razstavah se je predstavljal tako rekoč na vseh celinah. Je dobitnik številnih nagrad in priznanj. Njegova umetniška dela hranijo v najiminenitnejših svetovnih muzejih in zbirkah, med njimi v Kabinetu grafike Hrvaške akademije znanosti in umetnosti. Jože Ciuha živi v Ljubljani, Parizu in Španjski Luki.

Jože Ciuha o razstavi v Slovenskem domu: - Vsaka razstava je drugačna. Sam jih ne delim na velike in majhne. Tokratna predstavitev v Zagrebu je nadvse prijetno doživetje, saj gre za posebno razstavo ob posebni priložnosti, to je razstavo v Slovenskem domu ob slovenskem kulturnem prazniku. Štejem si v čast, da se lahko predstavim prav ob taki priložnosti. V Slovenskem domu sem sicer prvič, vendar sem o njem že prej veliko slišal, saj mi je o njem pripovedoval brat, ki je študiral v Zagrebu. (I.T.)

Zdenka Pozaić, Škrinja in ogledalo, linorez, 1989/90

TRI GRAFIČNE MOJSTRICE

V drugi polovici januarja smo se v Slovenskem domu srečali s tremi hrvaškimi mojstricami grafik; v organizaciji Koordinacije hrvaških društev prijateljstva so se predstavile **Zdenka Pozaić**, **Nada Žiljak** in **Nevenka Arbanas**. Zdenka Pozaić (15.11.1940) je na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu diplomirala l. 1966, dve leti pozneje pa pri **prof. Marijanu Detoniju** končala specializacijo za grafiko. Zdaj se ukvarja predvsem z ilustriranjem in opremljanjem knjig ter z grafičnim dizajnom. Imela je 30 samostojnih in prek 200 skupinskih razstav. Objavila je 7 grafično-pesniških map za **Vesno Parun**, **Lukom Paljetkom**, **Sunčano Škrinjaric** in **Brankom Vujanovićem**. Tudi **Nada Žiljak** (17.6.1944) je diplomirala na zagrebski Akademiji za likovno umetnost (l. 1967), postdiplomski študij pa je končala v razredu **Alberta Kinerta**. Njeno delo je v monografiji celovito predstavil **Đuro Vendura**. Samostojno se je doma in po svetu predstavila na 30 razstavah. Njena galerija v Sv. Ivanu Zelini je stičišče likovnega življenja v mestu. Nevenka Arbanas (8.6.1950) je Akademijo za likovno umetnost v Zagrebu končala l. 1975, podiplomski študij iz grafičnega izraza pri prof. Albertu Kinertu pa dve leti pozneje. Sodelovala je v delu številnih evropskih umetniških atelejev za grafiko, svoja dela je samostojno razstavljala 19-krat, skupinsko pa prek 200-krat.

Ob skupni predstavitvi treh umetnic je **Dora Kinert** zapisala: »Pred nami so tri grafičarke, tri samosvoje likovne filozofije s strogo in natančno postavljenimi vprašanji, ki terjajo prav takšne odgovore.« (I.T.)

Nevenka Arbanas, Grafika 25, kombinirana tehnika, 1996

Nada Žiljak, Rascvjetana livada,

SKUPNA BITKA ZA OHRANITEV DRUŠTVENIH PROSTOROV

Urad za etnične in nacionalne skupnosti ali manjšine pri hrvaški vladi je predstavnik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem povabil, da na skupnem sestanku pojasnimo porabo denarja, ki smo ga dobili v letu 1996 in načrtovano porabo sredstev v letu 1997. To smo predstavniki vseh treh društev storili zelo podrobno, pri tem pa opozorili, da svoje zelo pestre dejavnosti ne bomo mogli izvajati brez večje finančne pomoči. Urad je za spremljanje dela Zveze slovenskih društev pooblastil člana Zveze Makedoncev **dr. Nikolo Grozdanovskega** in saborskega poslanca **Furja Radina**. Predstavnica urada **Mila Šimić** je izrekla priznanje našim društvom, ki bi bila lahko po delovni vnemi in namenski porabi sredstev za kulturne namene za zgled drugim podobnim organizacijam. Opozorili smo na težave z davčnimi stopnjami za kulturna društva. Prepričani smo namreč, da bi nam morali odmeriti manjše davke ali pa nas celo oprostiti plačevanja davkov, kar ni

Republika Hrvatska ustanovljuje se kao nacionalna država hrvatskoga naroda i država pripadnika inih naroda i manjina, koji su njezini državljani: Srba, Muslimana, Slovenaca, Čeha, Slovaka, Talijana, Mađžara, Židova i drugih, kojima se jamči ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama OUN i zemalja slobodnog svijeta.

Iz Ustave Republike Hrvatske (Izvorišne osnove)

Država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svobode, varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodnosti skupnosti. Skrbi za avtohtone slovenske narodnostne manjšine v sosednjih državah, za slovenske izseljence in zdomce, ter pospešuje njihove stike z domovino. (...) Slovenci brez slovenskega državljanstva lahko uživajo v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti. Vrsto in obseg teh pravic in ugodnosti določa zakon.

Iz Ustave Republike Slovenije (5. člen)

neobičajno za kulturna društva drugod po svetu. Pogovorili smo se tudi o prostorskih težavah naših društev: odkar je sprejet zakon o vračanju premoženja, odzvetega po vojni, smo se se znašli v zelo nezavidljivem položaju. Furio Radin, poslanec italijanske narodnostne manjšine nam je glede tega obljubil pomoč in podporo. Sklenili smo, da bomo skušali s skupno akcijo - prek Sabora in Vlade - doseči spremembo zakona oziroma poseben status naših društev. Predstavnica vladinega urada Mila Šimić je zelo pohvalila naš časopis Novi odmev. Menila je, da bi bilo dobro, če bi Novi odmev postal glasilo Zveze slovenskih društev. Predloga nismo sprejeli, ker se naša društva med seboj močno razlikujejo in ker skupnega časopisa, ki bi bil zastavljen kot Novi domve, na ravni Zveze za zdaj ne bi bilo mogoče pripraviti. Na sestanku se je potrdilo, da je pred nami predvsem iskanje rešitve, ki bi našim društvom omogočila obstoj, to pa je zagotavljanje poslovnega in življenjskega prostora. (R.D.)

MATIČNA DOMOVINA IN ZAMEJSKI SLOVENC

Državi Hrvaška in Slovenija sta bili kot mednarodni subjekt v tedanjih republiških mejah priznani leta 1992. Meje novih držav se seveda niso povsem skladale z narodnostno sestavo prebivalcev. Veliko pripadnikov ustavodajnih narodov v nekdanji skupni državi SFRJ (Slovenci, Hrvati...) so se znašli zunaj meja matičnih republik. Ko sta Slovenija in Hrvaška zgradili svojo lastno državno in ustavno ureditev so njuni državljani, ki niso pripadniki večinskega naroda, dobesedno prek noči postali manjšina. Kaj smo torej Slovenci na Hrvaškem po njeni osamosvojitvi? Slovenska avtohtona manjšina? Slovenska manjšina? Slovenska skupnost? Nekaj povsem drugega? Jeseni leta 1996 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Resolucijo o avtohtonih manjšinah v zamejstvu. Ugotovljeno je, da na Hrvaškem slovenska avtohtona manjšina živi ob slovensko-hr-

vaški meji v Istri in Pomurju, ki pa se do tedaj še ni deklarirala in organizirala. Čeravno Resolucija obravnava problematiko slovenske avtohtone manjšine v zamejstvu, ne pa ostale pripadnike slovenske skupnosti, bom skušal en njen segment aplicirati na zagrebške Slovence, oziroma na Slovence v mestu Zagrebu in v Zagrebški županiji. V Resoluciji - v poglavju »znanost« piše: »Republika Slovenija vključuje znanstvene in raziskovalne potencialne slovenskih manjšin v zamejstvu v raziskovalno dejavnost Slovenije. To še posebno velja za vključevanje znanstvenih ustanov in Sloveniji in slovenskih manjšinah v sosednjih državah, ki proučujejo nacionalno vprašanje«. Slovenci na Hrvaškem, še posebno Slovenci s prebivališčem na območju Zagreba

in zagrebške županije so številčna skupina (prek 50% vseh Slovencev na Hrvaškem), ki po vseh merilih ponuja, išče, prosi - naj mi bo dovoljeno, da se izrazim zahteva - posebno pozornost v znanstvenem raziskovanju. To bi bilo nujno, če želimo, da slovenska manjšina ali skupnost na Hrvaškem in še posebej na tem ozkem območju ostane živa! Po moji presoji ima prek 65% Slovencev na zagrebškem območju srednjo, višjo ali visoko šolsko izobrazbo. To je neraziskani slovenski potencial, ki na Hrvaškem sega v vse panoge človeškega življenja - od fizičnega, zgodovinskega, intelektualnega, umetniškega in znanstvenega do gospodarskega. Ta slovenski potencial je odločilno prispeval k razvoju Zagreba. To je potencial, v katerem mora Slovenija nujno naj-

ti svoj interes, še posebej za krepitev ekonomske moči manjšine. Gledano s tega zornega kota Slovenci v Zagrebu in zagrebški županiji upravičeno pričakujejo, da se brez odlaganja začnejo pripravice za znanstveno raziskovanje te populacije. Zavedamo se, da tak projekt zahteva večletno raziskovalno delo, da so potrebna velika finančna sredstva, da je potrebna ozka in usklajena povezava z znanstvenimi organi in inštituti Slovenije in Zagreba. Nikomur ne nameravam dati navodil, toda zdi se mi, da bi morala taka raziskava v zagonski fazi nujno uskladiti pristop po poteh, ki jih uporabljajo krovnne vede: zgodovina, geografija, sociologija, demografija, antropologija, etnologija ... pa vse do prava in politologije. Krona takega raziskovalnega projekta naj bi bila monografija, zbornik ali kakšna druga publikacija o Slovencih v Zagrebu in v Zagrebški županiji. Slovenci dom v Zagrebu in Zveza slovenskih društev na Hrvaškem sta pripravljena vsestransko pomagati in sodelovati s pristojnimi dejavniki in inštitucijami Slovenije in Hrvaške. Prepričan sem, da bi to bil velik prispevek k zagotavljanju boljšega položaja, združevanja in povezoovanja Slovencev na Hrvaškem.

Franc Strašek

REKA:

50 LET BAZOVICE

Stiki med Hrvati in Slovenci na reškem območju segajo več stoletij nazaj. Posebej so se okrepili v 15. stoletju, ki je potekala živahna trgovina z železom iz Kranjske in oljem iz Primorske. Na Reki so se naselili - ali pa jo vsaj pogosto obiskovali - številni slovenski trgovci, profesorji, pomorščaki, ladijski kapitanji in ugledni slovenski kulturniki, med njimi recimo **Janez Vajkard Valvazor** - topograf, etnograf, zgodovinar in zbiralec starin, **Ludovik Adamič** - ladjar, predstavnik Reke na Dunaju in v Pešti ter zaljubljenec v umetnost in **Janez Trdina** - pisatelj in profesor. Skozi stoletja je zavest o nacionalni pripadnosti pod pritiskom zgodovinskih dogodkov naporno kopnela, toda sodelovanje med narodoma na območju Istre in Kvarnerja ni bilo nikoli prekinjeno. Sredi tega stoletja, po tragičnih vojnah je Reka postala pojem industrijskega razvoja, v katerem so upanje v boljše življenje videli tudi številni slovenski delavci. Slovenci, ki so se množično priseljevali, so ostali močno vezani na svoj dom, jezik in navade, zato ne preseneča, da so se tudi na Reki radi zbirali ob domači glasbi in pesmi. Saj poznamo star pregovor: tri Slovenci, pevski zbor. Jeseni leta 1947 je bilo na pobudo sedaj že pokojne učiteljice **Zore Anusec** ustanovljeno slovensko kulturno-prosvetno društvo. Člani so mu nadeli ime Bazovica, v spomin na štiri slovenske mladeniče, ki so jih še pred II. svetovno vojno fašisti ustrelili na travniku blizu slovenske vasi Bazovica pri Trstu. Prvega obnega zbora društva se živo spominja **Jože Grlica**, ki je še danes dejaven član Bazovice in ki še vedno poje v našem pevskem zboru. Nekaj let so morali člani društva zvoje navdušenje usklajevati s prostorsko stisko in denarnimi težavami. Položaj je bil izboljšal z dodelitvijo nacionalizirane stavbe, ki je bila nekoč v lasti slovenskega trgovca **Josipa Gorjupa**. Program

društva je jasen in že od samega začetka vgrajen v statut. Naši cilji so ohranjanje jezika in kulture, predstavljanje kulturnega bogatstva prebivalcem mesta in okolice ter spoznavanje kultur ostalih prebivalcev območja. Na začetku je bilo ustanovljenih več glasbenih sekcij: harmonikarski in tamburaški orkester ter mešani pevski zbor, ki brez prekinitve deluje še danes. Od leta 1972 nepretrgoma ustvarjajo tudi dramska, recitatorska, folklorna in plesna sekcija. V polstoletnem delovanju so se v društvu vrstili predavanja, literarni večeri, koncerti in številna gostovanja umetnikov iz Slovenije. Tudi našo društvo je redno gostovalo v Sloveniji in pri Slovencih v Italiji ter sodelovalo na skoraj vsaki prireditvi na Reki in v okolici. Že takoj po ustanovitvi društva se je pojavila želja po ustanovitvi slovenske šole, saj je bilo na seznamu prek 200 otrok, starih od 6 do 10 let. Šola je bila organizirana, vendar je kmalu prenehala delovati. Bazovica se je do današnjih dni ukvarjala skorajda izključno s kulturnimi dejavnostmi in šele v obdobju velikih sprememb v devetdesetih letih se je društvo posvetilo tudi drugim zadevam. Nujno je treba omeniti, da so naši mlajši člani s svojim sodelovanjem v vojni pomagali pri nastajanju samostojne Republike Hrvaške. Zadolžni smo, ker je tudi Slovenija postala samostojna država, pa čeprav smo zdaj zamejci. V novih razmerih je Bazovica postala nekakšno središče za pomoč rojakom in ostalim prebivalcem Reke, ki imajo stike z Republiko Slovenijo. V sodelovanju s slovenskim veleposlanštvom v Zagrebu, pri nas redno potekajo konzularni dnevi. Znova je zaživel Klub slovenskih študentov. Klub je že deloval v sedemdesetih letih, ko je bila Reka polna mladih medicincev, strojnikov, pomorščakov in glasbenikov iz Slovenije. Danes so to mlajši študentje in srednješolci, ki pogrešajo stik z domovino njihovih prednikov. V društvu smo organizirali dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture za otroke naših članov, posebno iz mešanih zakonov, ki naj bi na ta način spoznali kulturo in jezik obeh narodov. Upamo, da bomo s svojim delovanjem povezovali naši dve domovini tudi v prihajajočem novem tisočletju.

Gabrijela Babič in Vitomir Vitaz

KARLOVEC:

ZAKLADNICA SLOVENSKE KNJIGE

Največjo zakladnico slovenskih knjig na Hrvaškem hrani mestna knjižnica v Karlovcu. Karlovska knjižnica je vlogo osrednjega oddelka za slovensko knjigo prevzela leta 1993, ko je Nacionalna in sveučilišna biblioteka v Zagrebu sprožila široko akcijo odpiranja osrednjih oddelkov za knjižnice nacionalnih in etničnih manjšin v Republiki Hrvaški.

Odprtje oddelka slovenske knjige v mestni knjižnici Ivan Goran Kovačić v Karlovcu je močno odmevalo tako med karlovske bralsko publiko, kot med vsemi tistimi, ki poznajo medsebojno prežetost dveh kulturnih dediščin - slovenske in hrvaške. Tudi doslej smo imeli slovenske knjige, tiskane v slovenskem jeziku. Pogrešali pa smo skrb za obnavljanje in dopolnjevanje z deli novejših slovenskih piscev, pogosto pa je izbor slonel samo na leposlovju. V novem oddelku imamo danes okoli 2.000 naslovov. Njihova vrednost je neprecenljiva, kar navsezadnje potrjuje dejstvo, da po njih zelo veliko posegajo slovenski, pa tudi hrvaški bralci. Pobuda za ustanovitev posebne oddelka slovenske knjige je prišla iz Nacionalne in sveučilišne knjižnice v Zagrebu, prava podpora in vse tisto, kar zagotavlja uspeh, pa je prišlo iz slovenskih knjižnic, od slovenskih založnikov in slovenskega kulturnega ministrstva. Pri tem je vsekakor treba omeniti prispevek knjižnice Miran Jarc iz Novega mesta. Karlovec i njegova okolica, ki so najbližji slovenskim krajem, bosta vselej posvečala pozornost negovanju kulturnih in drugih tradicij v medsebojnih odnosih. Globoko smo prepričani, da bo čas potrdil potrebo po vzajemnem razumevanjem ter trajnem in urejenem sodelovanju. Številni književniki i znanstveniki so pustili sledi v Karlovcu in nikomer ne pride niti na misel, da tega ne bi cenili. Vsako jesen pripravljamo dneve slovenske knjige. Na teh prireditvah so pri nas nastopali znani slovenski pisci - **Ciril Zlobec**, **France Bernik**, **Evald Flisar** in **Boris A. Novak** - ki so predstavljali svoja knjižna dela in slovensko književnost nasploh. Na vseh dnevih slovenske knjige je bil navzoč veleposlanik Republike Slovenije **Matija Malešič**. Prav bi bilo, če bi razmislili tudi o možnostih, da takšna srečanja še bolj obogatimo in razširimo na bolj pestro predstavljanje, ki bi vključilo tudi glasbeno, likovno in drugo umetnost. Glede na vse bogatejšo možnost predstavljanja - recimo prek tiska in televizije - bi bilo treba pozornost nameniti tudi tovrstnemu širjenju resničnih podatkov, pomembnih za Slovenijo in Hrvaško. Kulture imajo prihodnost le tedaj, če se medsebojno bogatijo v vseh tistih vrednotah in lepotah, ki so večne. Ni treba pretiravati, toda z gotovostjo je mogoče reči, da so naše izkušnje že take. Narodi se želijo in morajo približevati. Kultura pri tem najbolj pomaga. Nadaljujemo to plemenito in pomembno delo!

Ivan Jurković, ravnatelj Gradske biblioteke »Ivan Goran Kovačić« in predsednik podružnice Matice Hrvatske v Karlovcu.

NOVO NA VELEPOSLANIŠTVU REPUBLIKE SLOVENIJE

Slovensko veleposlanštvu v Zagrebu je v zadnjih mesecih doživelo precej (rednih) kadrovskih sprememb. Na čelu diplomatskega predstavništva ostaja veleposlanik **Matija Malešič**, pooblaščen minister (ki je pred letom dni zamenjal prvega slovenskega odpravnika poslov na Hrvaškem **Andreja Zlebnika**) je **Bogdan Benko**, svetovalka za kulturo je **Alenka Vipotnik-Kopanja**. Konec minulega leta je po štiriletnem mandatu odšel ekonomskega svetovalec **Anton Grabeljšek**. Zamenjal ga je **Martin Mihevc**. V začetku letošnjega marca se je poslovala konzulica **Alenka Jerak**, na njen položaj pa je prišel **Marko Sotlar**. Slovenija ima od marca na Hrvaškem tudi svojega prvega vojaškega atašeja. To je postal **Zlatko Vehovar**.

MARIBORSKO DARILO ZAGREBU

V Hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu je konec januarja hrvaški kulturni minister **Božo Biškupić** slovesno odkril doprsko podobo velikega književnika **Miroslava Krležea**, ki jo je mestu Zagrebu podarilo mesto Maribor. Krleževo poprsje, sijajen kiparski izdelek mariborskega umetnika **Andreja Grabrovca-Gaberija**, bo trajno razstavljeno v predverju HNK-ja, skupaj z doprskimi kipi ostalih velikani hrvaške gledališke umetnosti. »Sodelovanje med Hrvaško in Slovenijo v kulturi in umetnosti je bilo vselej bogato,« je v pozdravnem nagovoru dejal slovenski veleposlanik **Matija Malešič** in dodal, da je pravo vez med hrvaškimi in slovenskimi književniki in gledališčniki selej predstavljal prav **Miroslav Krleža**, zaradi česar se mu je bilo treba na primeren način oddolžiti.

Ines Lovrič

MONOGRAFIJA SLOVENIJA V HRVAŠKEM PREVODU

Od februarja so hrvaške knjižne police bogatejše še za eno delo slovenskega avtorja: pri zagrebški založniški hiši Ceres je izšla fotomonografija Slovenija slovenskega novinarja in publicista **Staneta Staniča**. Na predstavitvi v Novinarskem domu v Zagrebu so o knjigi govorili številni ugledni gostje. Državni sekretar v slovenskem Ministrstvu za zunanje zadeve Ivo Vajgl je Staničevo knjigo priporočil hrvaški publiki in dejal, da gre za »kreativno in simpatično čtivo izvirnega pisca«. Pomolčan hrvaškega zunanega ministra **Hido Bišević** je menil, da ta »prijetna in pomembna knjiga« v medsebojne odnose vnaša dodatne elemente sproščnosti. Predsednik Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva **Mladen Hanzlovsky** je poudaril, da je Staničeva »pogumna knjiga svojevrsna analiza in vizije izkušnega Slovenca, ki se ne izogiba polemičnim razpravam o svoji domovini in o svojih sodobnikih«. Književnik **Branimir Donat** je dejal, da je knjiga »obrazec za to, kako je treba misliti in pisati«. Avtor fotomonografije se je zahvalil vsem, ki so pomagali pri nastajanju in izidu hrvaškega prevoda njegove knjige in zatrdil: »Vse, kar sem si želel slišati, odkar je knjiga izšla, sem slišal nocoj!«

Ines Lovrič

GOSTOVANJE SNG

Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane je konec februarja gostovala na odru zagrebškega HNK s Čehovo dramo Tri sestre. Režiserka **Meta Hočevnar** nam je prikazala razbitine sveta, v katerem se izgubljeni in utrujeni liki ne znajdejo. Tri sestre - **Silva Čušin** kot Olga, **Milena Zupančič** kot Maša in **Saša Pavček** kot Irina so učinkovito predstavile brezcljnost svojega položaja in neizpoljenost življenja v provinciškem mestu.

(P.J.)

Madridu, v okviru Svetovnega kongresa arhitektov, nato pa še v Barceloni, Ljubljani in Mariboru. Po zagrebški predstavitvi gre na pot prek oceana.

Polona Jurinč

SAPRAMIŠKA V SPLITU

V Mestnem lutkovnem gledališču v Splitu je bila konec februarja premierno izvedena predstava Lutkovnega gledališča iz Ljubljane **Sapramiška** (Mišmišica). Avtorica **Sapramiške** je **Svetlana Makarovič**, v hrvaščini jo

z Zagrebško filharmonijo in pod dirigentsko palico Walterja Hilgersa je odigrala Beethovnov Carski koncert, to je 5.koncert za klavir in orkester v Es-duru op.73.

(P.J.)

SLOVENSKA FILHARMONIJA V ZAGREBU

Slovenska Filharmonija nadaljuje dolgoletno uspešno sodelovanje s koncertno dvorano Vatroslav Lisinski. Konec januarja je nastopila v najbolj

GLEDALI SMO ZA VAS ...

- Greš z nami? Gremo na izlet, pravzaprav na predstavo **Bertolda Brechta BAAL!** Kako lepo so zvene te besede v moji, skoraj že zaspani igalski dušici. Vzemirjalo me je vprašanje, kakšen je sedanj trenutek Drame SNG Maribor. Kajti, era gospoda Pandurja se je končala. So bili, so zablesteli in odšli. Ostali so slava (ki je kratkotrajna) in ne majhne težave (ki bodo trajale). Radovednost je bila še večja, ker gre za enega redkih Brechtovih tekstov, ki ga v dobrih treh desetletjih prisotnosti na odru še nisem igral. In ko se je naš avtobus, v katerem se je slišalo veselo petje, prerival skozi goste bele snežinke, sem razmišljal, ali bom na predstavi slišal besedo, čutil igralca v njegovi ustvarjalni moči, ali pa bom spet videl prizko kakšnega spektakla, kjer je vse bolj pomembno od igralca. Kajti Baal nudi takšne možnosti. V tem svojem prvem dramskem delu je Brecht kreiral Baala kot osamljenega pesnika, ki ga društvo ne razume. Njegov Baal je divji, anarhični pesniški genij, »ki govori, kar misli, dela, kar hoče«, in ima »vezdno nebo nad seboj, kloako pod seboj, v sebi pa nobenega moralnega zakona«. Končno smo nekako našli pot do gledališča, kjer so čakali na nas, čeprav smo zamujali. (Hvala carinikom na meji za obvestilo gleda-

lišču!) Hitro smo se posedli, predstava se je začela in meni je odleglo: scenografija, kostumi, celo glasba, zlasti pa režija - vse je bilo v funkciji igre, igralca in njegovega umetniškega izraza. Predstava je tekla, prizori so se vrstili drug za drugim, dokler niso prišli na vrsto prvi »erotični prizori«. Nanje so se naši člani različno odzvali. Nekateri so si mislili, da je vse skupaj »malo preveč svobodno«, drugi so uživali, tretji pa so se z vzdihljaji spominjali, kako je to nekoč bilo v resničnem življenju. Nekaj pa je veljalo za vse: nihče ni odvrnil pogleda z odra - VSI SO GLEDALI. Ja, vsi smo gledali dobro predstavo, v kateri so vsi sijajno opravili svoje delo. Všeč mi je opomba skladatelja: »Baal nosi v sebi grozljivo, a nedolžno življensko silo: grozljiva je za druge, nedolžna sama po sebi. Lik Baala predstavlja kulturo upora civilizacijskim odvečnostim, bogovom in ljudem. Res komično in smešno tračico. E-mol.« In tako smo z vtisom E-mola v sebi in bogatejši za lepo predstavo čez belo, zasneženo pokrajino zapuščali lepo mesto ob Dravi, s spomini na minule čase, nedeljske promenade koncerte v parku, sprehajanja po gozdnih Pohorja, počitke v počitniškem domu PTT-ja in še, in še ... Ko smo končno (žejni) prišli do Zagreba, smo imeli samo eno željo: od uprave Slovenskega doma prosimo REPRIZO.

Ivica Kunej

DEVET SLOVENSkih ARHITEKTOV

V galeriji Gradec je bila konec februarja odprta reprezentativna razstava Devet slovenskih arhitektov. Hrvaški javnosti se je moderna slovenska arhitektura predstavila z izborom avtorjev, ki so označili post Plečnikovo in post Ravnikarjevo dobo. S svojimi deli (fotografije in načrti) so se predstavili arhitekti **Savin Sever**, **Milan Mihelič**, **Stanko Kristl**, **Oton Jugovec**, **Miloš Bonča**, **Jurij Kobe**, **Janez Koželj**, **Vojteh Ravnikar** in **Aleš Vodopivec**. Razstava avtorja Tomaža Brateta je prišla v Zagreb ob posredovanju arhitekta **Branka Siladina**, kar zopet potrjuje dobro sodelovanje slovenskih in hrvaških arhitektov. Razstava je bila prvič postavljena leta 1995 v

je prevedla **Daniela Tartaglia**, v režiji **Naceta Simončiča** pa so jo izvedli hrvaški igralci. Otroška lutkovna predstava je nastala v koprodukciji splitskega in ljubljanskega lutkovnega gledališča, s čimer se nadaljuje njuno plodno sodelovanje, ki sega v leto 1995. Na premieri sta bila poleg številnih Splitsčanov navzoča tudi direktor Lutkovnega gledališča **Ignacij Sunjič** in slovenski generalni konzul **Jože Hlep**.

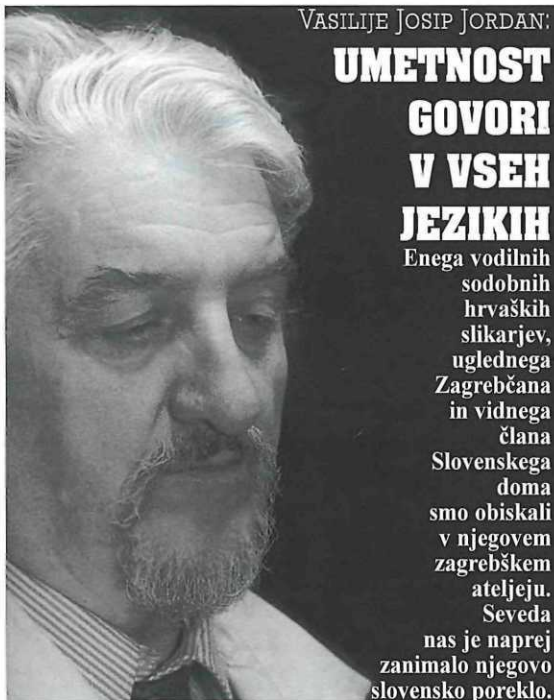
Ines Lovrič

NASTOP SLOVENSKE PIJANISTKE

7.marca je po dolgem premoru v koncertni dvorani Vatroslav Lisinski gostovala naša slavna pianistka **Dubravka Tomšič-Srebotnjak**, ki je vse prisotne še enkrat navdušila s svojim sijajnim muziciranjem. V sodelovanju

blesteči sestavi. Dirigiral je novi vodja Slovenske filharmonije **Marko Letonja**, solistka pa je bila svetovno znana mezzosopranistka **Marjana Lipovšek**, ki je nastopila v sijajnem vokalnem ciklusu Pesmi in plesi smrti M.P.Musorškega. Ob stoletnici rojstva uglednega slovenskega skladatelja **Mattije Bravničarja** je bilo v koncertni program uvrščeno njegovo delo **Plesne metamorfoze**, filharmonični orkester pa je izvedel tudi v novejši koncertni praksi povsem zapostavljeno simfonijo - poemo **Manfred P. I. Čajkovskega**. S tem koncertom je bil potrjen evropski ugled Slovenske filharmonije, ki nadaljuje bogato tradicijo slovenske glasbene kulture. Že davnega leta 1701 je bila v Ljubljani ustanovljena **Academia Philharmonicorum**, v današnji, simfonični sestavi pa Slovenska filharmonija deluje nepretrgano že od leta 1948.

Polona Jurinč

VASILIJE JOSIP JORDAN:

UMETNOST GOVORI V VSEH JEZIKIH

Enega vodilnih sodobnih hrvaških slikarjev, uglednega Zagrebčana in vidnega člana Slovenskega doma smo obiskali v njegovem zagrebškem ateljeju. Seveda nas je naprej zanimalo njegovo slovensko poreklo.

- Moj oče je iz Šentjerneja na Dolenjskem, mati pa iz Starega grada med Krškim in Brezicami. Ko sem kot otrok počitnice preživljal pri starih starših in stricih, sem se z vrstniki igral pri nekdanjih gramoznih jamah, kjer zdaj stoji jedrska elektrarna. Sicer sem rojen v Zagrebu, na Trešnjevki.

- **Po kom ste nasledili nadarjenost za slikarstvo?**

- Moj oče je zelo lepo risal. Družina pa je bila tudi glasbeno nadarjena. Tudi sam sem obiskoval glasbeno šolo, vendar sem se pozneje odločil za slikarsko umetnost. Z glasbo se danes ukvarjata moja otroka - sin je član Zagrebškega kvarteta, hči pa igra violino v Orkestru HRTV.

- **Kakšna je bila vaša dosedanja umetniška pot?**

- Zagrebško akademijo likovnih umetnosti sem končal l. 1948 v razredu profesorjev Ljube Babića, Krsta Hegeđušića in Vjekoslava Paraća. To je bila najboljša šola! Sam sem se kot profesor na isti akademiji zaposlil tri desetletja pozneje, leta 1978. Z umetnostjo sem se sicer začel profesionalno ukvarjati leta 1960, že leto dni pozneje pa sem prvič samostojno razstavljal in to v zagrebški Mestni galeriji na Katarininem trgu. Pozneje sem razstavljal tudi drugod po Hrvaškem, v Sloveniji, povsod po Evropi in tudi v Aziji in Ameriki. Ta moja potovanja z razstavljanjem trajajo že polnih 35 let. Zadnjih 25 let umetniškega ustvarjanja (od l. 1972-97) bo zajetih na letošnji retrospektivni razstavi v Umetniškem paviljonu v Zagrebu. Moja zadnja samostojna razstava je bila sicer postavljena konec februarja v Kölnu, v galeriji Interart Reich.

- **Veliko svojih del ste podarili v človekoljubne namene?**

- Vedno sem se odzval vsem tovrstnim povabilom, saj je moja domoljubna dolžnost, da pomagam tistim, ki jim je pomoč potrebna.

- **V vaših slikah so poudarjene romantična scenografija, nostalgичne vsebine z izrazito perspektivo in dramatično osvetlitvijo. Ste kdaj delali scenografijo za gledališki oder?**

- Žal ne, je pa to poskusil scenograf iz skupine Roberta Cullija, ki gostuje po celi Evropi, največ pa v Muelheimu.

- **Delujete tudi v sosednji Bosni in Hercegovini.**

- Pred letom dni smo z Miroslavom Šutejem in Stipom Sikirico odprli oddelek Hrvaške akademije likovnih umetnosti na Širokem bregu. V tamkajšnji lepo vodeni galeriji je stalno razstavljenih nekaj mojih slik.

- **Kako ocenjujete kulturne vezi med Slovenijo in Hrvaško?**

- Kulturni stiki so na zelo visoki ravni. Žel mi je, ker politiki pogosto po nepotrebnem zaostrojuje odnose, čeprav nesporazumi niso tako dramatični, kot se velikokrat prikazuje v javnosti.

- **Sodelovali ste na zelo odmevni razstavi »Slovenski krog v Zagrebu«, ki je bila lani aprila v Slovenskem domu. Kaj povezuje zagrebške umetnike, slovenskega porekla?**

- Vpliv slovenskih ustvarjalcev na likovno umetnost v Zagrebu in na Hrvaškem je velik. Na Hrvaški akademiji likovnih umetnosti se je izobraževalo na desetine uglednih slikarjev, med njimi recimo Zoran Mušič, Gabrijel Stupica, France Mihelič, Franc Uršič, Maks Sedej, Nikolaj Pimat, Marij Pregelj, Miha Males...

- **V kulturi na srečo ni nacionalnih trenj. Likovna umetnost govori v vseh jezikih. Nekoč mi je igralec Fabijan Šovagović rekel: »Blagor tebi! Ti lahko greš kamor hočeš. Ni ti treba poznati tuje jezike, tebe vsi razumejo.«**

- **Ali Slovenci tudi danes študirajo na zagrebški akademiji?**

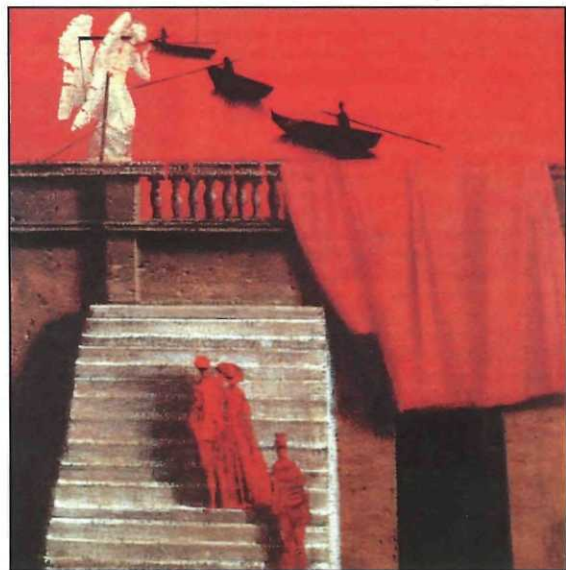
- Pred dvema letoma, ko sem bil dekan Akademije, so pri nas študirali štirje slovenski študentje. Danes se za to odloča vse manj mladih, verjetno predvsem zato, ker je ljubljanska Akademija izjemno dobra in cenjena. Posebej sijajen je oddelek restavracije in grafike. V Ljubljani tradicionalno prirejajo svetovno znano prireditvev Grafični bienale. Vsi, ki sodelujejo na tej prireditvi, so neke vrste veleposlaniki, ki s svojim umetniškim vplivom delujejo na svoja domača kulturna okolja.

- **Ste član Slovenskega doma in radi prihajate na naše prireditve.**

- Slovenci se v Zagrebu počutijo kot doma, v Slovenskem domu pa še bolj. Želja po ohranjanju nacionalnega porekla, je naravna. Slovenci so izjemno veliko prispevali k hrvaški kulturi, umetnosti in znanosti, še zlasti medicini in gledališki umetnosti.

Vasilije Josip Jordan (r. 1.3.1934) je akademski slikar. Od l. 1978 je predavatelj na Hrvaški akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu. Je izraziti predstavnik poetske fantastike in magičnega realizma v moderni hrvaški umetnosti. Poleg Miljenka Stančića je edini hrvaški slikar, uvrščen v strnjeno zgovodino svetovnega nadrealizma, avtorja Patricia Waldburga. Je dobitnik Nagrade mesta Zagreba (1969) in nagrade Vladimir Nazor (1992). Ukvarja se tudi z risbo in grafikom.

Laguna, 1996

IGOR MEH:

V TRŽNI BITKI DOSEGAMO VIŠOKE CILJE

Že 45 let je Gorenje nepretrgoma navzoče na hrvaškem trgu. V skoraj pol stoletja si je zgradilo razmeroma monopolen položaj na Hrvaškem in si s tem zagotovilo določen od dobre prepoznavnosti blagovne znamke in organiziranosti servisa, do dostopnosti rezervnih delov in preverjene kakovosti izdelkov. Pomembno je, pravi direktor Gorenja Zagreb Igor Meh, da je Gorenje na hrvaškem trgu nepretrgoma nastopalo tudi med vojno in da je organizacijo na Hrvaškem tudi priložnostno shemi, uveljavljeni v zahodni Evropi, v Avstriji, Nemčiji in Franciji, kjer si je izkušnje pridobivalo 20 let.

- Kakšni so konkretni uspehi?

- V letu 96 smo prodali kar 168 tisoč kosov bele tehnike in zabeležili skupen promet v višini 53 milijonov mark. Tako smo dosegli raven prodaje iz časa pred razpadom nekdanje Jugoslavije, to je v letih 89-90. Če se ne motim, je Gorenje edino slovensko podjetje, ki se lahko pohvali s takim izrednim uspehom. Pri prodaji velikih aparatov - kamor izhajajo hladilniki, hladilnice in pralne stroje - smo po podatkih državnega statističnega zavoda dosegli približno 70-odstotni delež na hrvaškem trgu.

- Imate pri poslovanju kaj težav?

- Carinske dajatve na izdelke, ki jih prodajamo, so precej visoke, kar 15 do 20-odstotne. Vendar pa veljavna zakonodaja, ki enako obravnava vse uvoznike, trgovce in distributerje, omogoča korektno tržno borbo. Hrvaški trg je sicer razmeroma visoko razvit, prodaja na več obrokov je že dobira uveljavljena, v zadnjem času pa so vse bolj priljubljena tudi potrošniška posojila z možnostjo enoletnega in celo še daljšega odplačevanja. Hrvaški trg na leto potrebuje od 230 do 250 tisoč kosov bele tehnike in Gorenje si bo prizadevalo, da bi tu ohranilo najmanj 50-odstotni tržni delež.

- Kako se na poslovanje odražajo zastoji v urejanju meddržavnih odnosov?

- Neposrednega vpliva ni. Občutimo le odsotnost meddržavnega premoženjskega sporazuma, saj je v skladu s tukajšnji zakonodajo del Gorenjevih nepremičnin še vedno zamrznjen. Gre za kakšnih 13 trgovin in predstavništev ter 40-50 servisnih objektov, s katerimi ne moremo prosto razpolagati.

- Ali bi lahko rekli, da Gorenje s svojo prepoznavnostjo in priljubljenostjo, igra vlogo promotorja Slovenije na Hrvaškem?

- Glede na izkušnje iz prodaje se zdi, da tukajšnji ljudje Gorenje pogosto doživljajo kot domače podjetje. Tako je še od časov pred razpadom Jugoslavije. To nam na nek način ugaja, saj prispeva k boljšim poslovnim rezultatom. Z vidika prepoznavnosti slovenskega proizvoda in bogatenja slovenske ponudbe, to morda ni najboljšje. Seveda pa se ve, da Gorenje prihaja iz Velenja in da je Velenje v Sloveniji.

- Koliko slovenski poslovneži v Zagrebi »držijo skupaj«?

- Vsekakor negujemo stike, redno izmenjujemo mnenja, se družimo in si tudi na nek način pomagamo.

- Kakšno je življenje slovenskega poslovneža v hrvaškem glavnem mestu?

- Gre bolj za delo in spanje, kot pa za življenje! Toda v štirih letih »dela in spanja« v Zagrebu mi je mesto močno priraslo k srcu. Spoznal sem nekaj njegovih najlepših ulic, kavarn in restavracij, gledališč in kinodvoran. Zagreb je izredno lepo, skrbno obnovljeno in čisto mesto, še zlasti to velja za strogo središče. Predvsem s starimi Zagrebčani, torej ljudmi, ki tu živijo že zelo dolgo, je - drugače kot z novimi priseljenci - mogoče dobro shajati, se prijetno družiti in enostavno poslovati.

- Kaj pa slovenska skupnost v Zagrebu, ste je spoznali?

- Kot predstavnik matičnega naroda na začasnem delu na Hrvaškem čutim dolžnost pomagati ljudem, ki prizadevno delajo v Slovenskem domu. V vsakem trenutku sem jim pripravljen gmotno in na vse druge načine pomagati. Gorenje je recimo za slovenski kulturni praznik Slovenskemu domu podarilo okoli 50 novih knjižnih naslovov v slovensčini. Sicer sodim v mlajšo generacijo Slovencev, ki v Zagreb prihaja tako rekoč izključno zaradi poslov. Zato ne čutim posebej velike potrebe po zelo tesnih stikih s tukajšnjimi Slovenci. Povabilom na raznovrstne prireditve v Slovenskem domu se silno rad odzovem, redno družanje v Slovenskem domu pa tistim Slovencem, ki so tu že zelo dolgo in ki so takorekoč zamejci, zanesljivo pomeni neprimerno več, kot meni. In tako je navsezadnje tudi prav.

Ilinka Todorovskij

Igor Meh (24.9.1961) je diplomirani ekonomist. Poslovno kariero je začel kot vodja Študentskega servisa v Velenju (1986). Leta 1988 je postal vodja službe za organizacijo poslovanja v trgovskem podjetju Era. Od l. 89-93 je bil član Izvršnega sveta občine Velenje, zadolžen za finance in sponzorstvo. Direktor Gorenja Zagreb je od leta 1993. Živi v Velenju.

Še leta 1992 je bila Slovenija najpomembnejša hrvaška zunanjetrgovinska partnerica, zadnja štiri leta pa se oklepa tretjega mesta. Blagovnja menjava je v minulem letu znašala milijardo in 380 milijonov dolarjev, kar je sicer za dobra dva odstotka manj, kot leto poprej, še vedno pa za četrtino več kot recimo leta 1994. Slovenski delež je v celotni trgovinski menjavi Republike Hrvaške lani znašal 11,63 odstotka. V Slovenijo največ izvažajo Ina-Industrija nafte, Ina-Petrokemij, Pliva, CIB Buzet in Podravka. Največji uvozniki slovenskih izdelkov na hrvaški trg pa so Krka-Farma Zagreb, Lek Zagreb, Gorenje Zagreb, CIB Buzet in Fructal Zagreb.

ANDRIJA KARAFILIPOVIČ:

SMO DIPLOMATI DOBRE VOLJE

*Andrija Karafilipović
in grški veleposlanik
Constantin Yercostopoulos*

Društva prijateljstva združujejo ljudi, ki verjamejo, da za krepitev medsebojnega zaupanja med narodi in državami lepe besede niso dovolj. Na Hrvaškem tovrstna društva že vse od osamosvojitve države rastejo kot gobe po dežju. Še malo, pa jih bo 100. Nastanku večjega dela društev je botroval **Andrija Karafilipović**, glavni tajnik Koordinacije društev prijateljev.

- Vse se je začelo pred približno petimi leti, po osamosvojitvi Hrvaške. Izkušnje, ki sem si jih nabral v Društvu hrvaško-norveškega prijateljstva, v katerem sem bil glavni tajnik kar 12 let, so mi govorile, da bi lahko ravnal po tovrstnih društev vzpodbudili navezovanje gospodarskih stikov Hrvaške z nekaterimi drugimi državami. Tedanjemu predsedniku vlade **Franju Gregoriću** sem predlagal ustanovitev Društva hrvaško-rusko-ukrajinsko-beloprijateljstva; društvo je bilo izjemoma tako široko zastavljeno, saj so bile Rusija, Ukrajina in Belorusija takrat še del celovite Sovjetske zveze. Ko smo takoj nato ustanovili še društvo hrvaško-poljskega prijateljstva in ko se je število društev v zelo kratkem času povzpelo na sedem, nas je sprejel hrvaški državni poglavar **Franjo Tuđman**, ki je odkrito podprl našo dejavnost.

- Koliko društev prijateljstva deluje danes?

- Samo v Zagrebu jih je že 43, na Hrvaškem pa je vseh društev - s podružnicami vred - kar 98. Nekatera so bolj dejavna, druga manj, pomembno vlogo pri tem pa igra - denar. Država za društva prijateljstev ne namenja nobenih sredstev. Preživljajo se s pomočjo posameznikov in sponzorjev ter po zaslugi svojih gospodarskih sekcij, ki sredstva zbirajo pri močnejših zainteresiranih podjetjih.

- Kaj so glavne naloge društev prijateljstva?

- Društva so nepolitične organizacije, ki širijo prijateljstvo ter povezujejo med seboj različne in oddaljene države. Pomembno je sodelovanje v kulturi, umetnosti, znanosti, zgodovini in športu, najpomembnejše pa je navezovanje gospodarskih stikov. Še zlasti v prvih letih po osamosvojitvi je bila izjemno pomembna propagandna dejavnost - ugledni člani društev prijateljstva so o Hrvaški govorili tako rekoč povsod po svetu, po drugi strani pa so tuji veleposlaniki, akreditirani pri nas, o svojih državah predavali v vseh večjih hrvaških mestih. Za ilustracijo: v minulih petih letih je predstavnik naših društev sprejel 43 predsednikov držav, 42 zunanjih ministrov, 40 premierov...

- Redki kritiki pravijo, da so društva prijateljstev nekakšen ostanek iz komunističnih časov, spet drugi zlonamerno govorijo o paralelni diplomaciji.

- Nas politika sploh ne zanima! Mi smo ljudje dobre volje! Smo narodna diplomacija! Kritizirajo nas tisti, ki nimajo širine in strpnosti, ki so obreme-

njeni s komunizmom in so prepričani, da v prejšnji državi ni bilo čisto nič dobrega. Vse nasprotnike sprašujem, zakaj imajo potemtakem društva prijateljstva recimo v Franciji, na Japonskem...

Nam se odpirajo vrata povsod po svetu: od Združenih držav do Savdske Arabije. Včasih tudi prej, kot hrvaški diplomaciji! Prav naša društva so v nekaterih primerih odločilno prispevala k priznanju Hrvaške. Tega se recimo dobro zavedajo tudi na Ministrstvu za zunanje zadeve. Še posebej pa smo uspešni, ko gre za izboljšanje odnosov s sosednjimi državami, od Slovenije do Bosne in Hercegovine. Prav zdaj skušamo ustanoviti društvo prijateljstva z Zvezno republiko Jugoslavijo.

- Kako deluje Društvo hrvaško-slovenskega prijateljstva?

- Sam sem sodeloval pri njegovem nastajanju, vendar v zadnjem času na žalost ni dejavno v zadosni meri. Predsednik društva **Mladen Hanzlovsky** žal tako rekoč vse akcije načrtuje in izpelje sam, kar ni dobro in kar ni prav. Čeprav sem član društva - celo prvi sem poravnal članarino - ne vem čisto nič recimo o tem, kdaj so skupščine društva, kdaj so sestanki, kdo je v predsedstvu... Mislim, da bomo to morali popraviti.

- In sodelovanje s Slovenskim domom?

- Veliko nam pomeni, ker smo lahko redni gosti v prostorih Slovenskega doma, ki so posebej privlačni tudi zato, ker so v samem središču mesta. Seveda bi bili srečni, če bi imeli svoj »hrvaški« dom, če bi nam država omogočila, da bi se s svojo redno in bogato dejavnostjo lahko ukvarjali v svojih prostorih. Dokler gre samo za željo, smo še posebej hvaležni Slovenskemu domu, ker so nam tu vselej na voljo telefoni in tajniške storitve in ker lahko prostore najamemo za nadvse zmeren denar - dolžni smo pokriti samo dejanske stroške najema, torej elektriko in čiščenje. Dvorana Slovenskega doma s simpatično galerijo je danes - tudi po naši zaslugi - tako rekoč najbolj polna dvorana v Zagrebu in morda celo na Hrvaškem. Tu lahko vsak mesec srečate 10 ali 15 veleposlanikov, ki so prišli poslušati predavanje svojega kolega. V sodelovanju s Koordinacijo društev prijateljstva je Slovenski dom dobil mednarodno razsežnost in to na obojestransko zadovoljstvo.

Linka Todorovski

Andrija Karafilipovič (roj. 1.1.1943) je diplomirani ekonomist. Sprva je delal v gospodarstvu in kratk čas tudi v politiki (v nekdanji mladinski organizaciji). Pozneje se je ukvarjal z novinarstvom (članke in feljtone je pisal za 5 največjih jugoslovanskih časopisov) in igrilstvom (odigral je 12 vlog v večini tujih filmih). Od leta 91 profesionalno deluje v Koordinaciji hrvaških društev prijateljstva.

FRAN KOGOJ:

ZAGREBŠKI SLOVENEK - ZNANSTVENIK SVETOVNEGA POMENA

Dela bodo nadživela človeka, ona so spričevala pred naraščaji! S temi besedami so se na žalni slovesnosti 1. oktobra leta 1984 v palači zagrebške akademije znanosti in umetnosti poslovlili od rednega člana JAZU-a **Frana Kogoj**a. Nemogoče je na straneh Novega odmeva zabeležiti prav vse dosežke in podrobnosti iz strokovnega dela akademika Frana Kogoj

ga. Zgodovinska dolžnost našega časopisa pa je pisati o življenjski poti znanstvenika svetovnega pomena, ki se je uvrstil med najbolj znane zagrebške Slovence.

Fran Kogoj je sodeloval pri nastanku našega društva leta 1929 in bil vse do leta 1938 član njegovega nadzornega odbora, v letih pred in po drugi svetovni vojni pa član njegovega upravnega odbora. Pozneje je bil v društvu manj dejaven saj mu strokovne obveznosti, še zlasti potem, ko je l. 1947 postal redni član zagrebške akademije znanosti in umetnosti, tega preprosto niso dopuščale. Fran Kogoj se je rodil 13. oktobra 1894 v Kranjski Gori. Očaran nad očetovim zdravniškim poklicom se je odločil za študij medicine. Studirati je začel l. 1913 v Pragi, l. svetovna vojna pa ga je »napotila« na študij v Graz. Po končani vojni je po promociji l. 1920 nastopil specializacijo na praški dermatovenerološki kliniki. Nekaj časa je živel in delal tudi v Brnu. Leta 1923 je prišel v Zagreb, kjer se je zaposlil kot asistent na Dermatološki kliniki, že leto dni pozneje pa je Kogoj postal njen predstojnik. Z dodelitvijo štipendije Rockefellerjevega sklada leta 1924 se začel njegovo dveletno potovanje v Brno, Wroslaw, Strasbourg in Pariz, kjer opravlja dodatno specializacijo. V tem obdobju en semester predava na medicinski fakulteti v Brnu. Ko se l. 1926. vrne v Zagreb, se zavzame za gradnjo klinične bolnišnice. Že naslednje leto je - z napolnjenimi 33 leti - postal univerzitetni profesor. Proforsorska in znanstvena pot dr. Frana Kogoj

ga je prekinjena za časa NDH.

Takoj po končani II. svetovni vojni ponovno prevzame vodenje klinike; dolžnost predstojnika opravlja vse do upokojitve l. 1965. V tem obdobju je klinika postala svetovno znana in ena najbolj urejenih v Evropi. Tudi po upokojitvi - do leta 1979 - prihaja v svoj kabinet, kjer nadaljuje znanstveno in svetovalno delo. V letih 1967-74 vodi »Institut za klinička in medi-

cinska izraživanja Medicinskog fakulteta«. Na njegovo pobudo so ustanovili Alergološki center JAZU na Hvaru. Fran Kogoj je bil priznan strokovnjak za alergijo, ekcem in klinično podobne dermatoze ter sifilis. Posebno pomembno je njegovo raziskovanje t.i. Mljetske bolezni. V svetovni medicinski literaturi se k vsem raziskavam in znanstvenim rezultatom, ki sledijo Kogojevim dosežkom, poleg strokovnega latinskega imena pripiše ime Fran Kogoj.

Celo desetletje (1955-64) je sodeloval v znanstvenem delu in pouku na Dermatovenerološki kliniki in Ljubljani. Pravi, da je tja odhajal vsak petek. Danes bi rekli, da je odhajal na delovni vikend. Prof. dr. Fran Kogoj je bil štirikrat dekan in petkrat prodekan Medicinske fakultete v Zagrebu. Kot akademik je bil pet let podpredsednik zagrebške akademije znanosti in umetnosti, štiri leta pa tajnik njenega oddelka za medicinske znanosti. Bil je dopisni član slovenske, srbske, bosansko-hercegovske, baskelske, dunajske in newyorške akademije, častni ali dopisni član 28 znanstvenih dermatoloških društev na vseh celinah in častni doktor (doctor honoris causa) na štirih univerzah. Predaval je v več kot 50 evropskih in ameriških mestih.

Objavil je okoli 230 znanstvenih in strokovnih del in takorekoč nešteto prispevkov za učbenike. Samo samostojno objavljene knjige štejejo 2839 strani. Prejel je štiri državne in tri spominke medalje ter številne nagrade in priznanja, med njimi leta 1962 nagrado NR Hrvaške za življenjsko delo, leta 1966 pa nagrado AVNOJ-a. Fran Kogoj je bil vsestransko izobražen človek. Rad jebral klasike, posebno Goetheja, Shakespeara, Čehova, Homerja. Cenil je slike starih mojstrov, rad pa je imel tudi impresioniste. Užival je v poslušanju klasične in klasično-romantične glasbe, posebno **Mozarta**.

Krasile so ga največje ljudske lastnosti: potrpljenje, skromnost, marljivost, vztrajnost, dinamika, etičnost in humanost. Svoje bogate izkušnje je rad delil, veliko je svetoval in pomagal. Akademik Fran Kogoj, član Slovenskega doma, na katerega smo ponosni še danes, je umrl tiho in skromno v svoji rojstni Kranjski Gori 30. septembra 1983

Silvin Jerman

LISTAMO STARE ŠTEVILKE ODMEVA:

O DNEVU
LEPE KNJIGE

Tudi za tokratno številko našega novega časopisa smo izbrali zanimiv članek iz starega Odmeva. Kritično razmišljanje o dnevu lepe knjige, ki ga danes praznujemo kot slovenski kulturni praznik, objavljamo brez jezikovnih ali drugih posegov in popravkov. **DAN LEPE KNJIGE** (Odmev, št. 1, 31. januarja 1933)

širokih ljudskih plasteh, ob enem pa bi pokazali svojo enotno kulturotvorno voljo. S Prešernovo obletnico naj bi to pot začel dan knjige, naj bi pa dobil s časom širši format in večjo vsebino, kakor mu jo določa samo propaganda za knjigo.

Tako naši rojaki v Sloveniji!

- A mi v Zagrebu?

Obletnico

Prešernove smrti (8. II. 1849) naj bi slavili Slovenci - kakor poročila ljubljansko «Jutro» - vsako leto z dnevom lepe knjige. Pobudo za to je dalo društvo «Krka». Za to idejo so se zavzela do sedaj Zveza kulturnih društev, Zveza kmečkih fantov in deklet in Jugoslovanski ženski savez. To naj bi bil prvi začetek velikopotezne akcije, ki naj zajame ves narod. Postopno naj bi se dan lepe knjige izpremenil v dneve naše celotne duhovne kulture; tisk, radio, gledališki in govorniški odri, šole, razstave knjig in druge prireditve naj bi ob Prešernovi obletnici stopile v službo naše kulturne propagande in vzpostavile čim neposrednejšo zvezo med producentom in konzumentom naših kulturnih vrednot.

Tako bi Slovenci najlažje čistili našega velikega genija Prešerna in obnavljali njegov spomin v

Vprašajmo se, kako je pri nas z nakupovanjem slovenskih knjig in revij! Trideset tisoč nas je, tako pinej. Nismo pa niti ene svoje institucije, kjer bi imeli na razpolago vse slovenske knjige, revije in časopise. Največ stori v tem pogledu pač naše društvo. To pa ni dovolj. Posamezniki se morda brigajo za to ali sodeč po izlozbah tukajšnjih knjigarn, je zanimanje za naše domače kulturne produkte tako malo, da se tukajšnjim knjigarnam ne izplača žrtvovati za razpečevanje slovenskih knjig in revij večje svote. Naloga našega društvenega prosvetnega odseka bi bila, da potom predavanj in diskusij vzbudi za našo literaturo tisto zanimanje, ki ji po njeni notranji vrednosti pripada. Ni pa odsek edini za to poklican. Dan lepe knjige v Sloveniji naj nas vse opomni, da smo vsi dolžni skrbeti za popularizacijo naših najbližjih produktov!

/e.-k./

OD GROFOV CELJSKIH
DO DANAŠNJIH DNI

Za Slovence, ki živijo na Hrvaškem, je lahko zanimivo vprašanje: kako daleč v zgodovino seže skupno politično življenje dveh sosednjih narodov, Slovencev in Hrvatov?

Le malokdo ve, da je zagrebški znanstvenik **Petar Korunić** doktoriral na to temo in da je njegova doktorska disertacija najvidnejši prispevek k preučevanju političnih vezi med Hrvati in Slovenci v minulih stoletjih. Prvi sledovi političnega prepletanja so vidni že v 15. stoletju, v času slavne plemiške družine grofov (pravzaprav knezov) Celjskih, ki so imeli močan vpliv tudi na Hrvaškem, dva pa sta imela tudi naziv hrvaških banov. Grofi Celjski so sledove pustili tudi v neposredni bližini Zagreba: v starodavnem dvorcu Mokrice na slovenski strani in v Samoboru, kjer je tamkajšnji plemiški grad - zdaj v precej razpadajočem stanju - pripadal tudi Celjanom. Soproga zadnjega celjskega grofa Urha, ki ga je madžarska roka ubila leta 1471 pri Beogradu, je bila kneginja **Frankopan**, pripadnica slovite hrvaške plemiške družine s Krka. Zelo močne so bile hrvaško-slovenske vezi v obdobju skupne kmečke vstaje leta 1573, ko so se hrvaški in slovenski puntarji proti gospodi borili skupaj vse do zadnje, odločilne bitke v dolini med Radečami in Zidanim mostom v Sloveniji, ko je bila njihova vstaja končno zlomljena, upor pa zaдуšen. **Matija Gubec**, hrvaški kmet iz Donje Stubice v hrvaškem Zagorju je prvi slovenski nacionalni junak: po njem se imenujejo številne ulice in trgi, veliki spomenik Matiji Gubcu stoji v središču Krškega. Hrvaške in slovenske partizanske enote so nosile ime voditelja kmečke vstaje in njegovih najbližjih sodelavcev. V zadnjem času se pogosteje omenja skupni hrvaško-slovenski upor proti Turkom v veliki bitki pri Sisku, na koncu 16. stoletja, pa tudi obdobje pravega, tesnega političnega prepletanja in sodelovanja v obdobju Ilirskega gibanja, v sredini in drugi polovici 19. stoletja. To sodelovanje je bilo politično, kulturno in vse bolj tudi gospodarsko, z vzponi in padci ter celo z zborovanjem v Sisku leta 1871, ko so politiki obeh narodov (skupaj z enim Srbom iz Vojvodine) razpravljali o možnostih oblikovanja konfederalne skupnosti Hrvatov,

Slovencev in Vojvodincev z visoko stopnjo avtonomije znotraj Avstroogrške monarhije. V tem času je deloval znani pesnik **Stanko Vraz** (Jakob Frass), ki je sam zase dejal, da je Hrvat-Slovenec in ki je pomembno zaznamoval odnose med sosednjimi narodom. Slovenskega porekla so bili tudi zagrebški župan **Ivan Vončina**, avtor in ideolog hrvaške moderne **dr. Milivoj Dežman**, pesnik **Vladimir Vidrič** in drugi. Zanimarjajo se slovenske korenine (po očetu inženirju Janezu) velikega hrvaškega politika, predsednika Hrvaške kmečke stranke (Hrvaške seljačke stranke) **Vladka Mačka**, čeprav je o svojih koreninah izčrpno in iskreno pisal v svojih spominih, ki so jih sredi šestdesetih objavili v Washingtonu. **Maček** je spoštoval enega najvidnejših slovenskih politikov v obdobju pred drugo svetovno vojno, duhovnika **dr. Antona Koročca**. Z njim je, glede na okoliščine in možnosti - razmeroma dobro sodeloval.

V drugi jugoslovanski državi od l. 1945. do 1990. so vidno politično vlogo odigrali **Josip Broz-Tito** (po očetu Hrvat, po materi Slovenec), **Edvard Kardelj**, **Vladimir Bakarić** in drugi politiki, ki so začrtali medsebojne odnose dveh narodov vse do razpada te države in do nastanka novih držav. Sprva, do poletja leta 1991 so bili tudi odnosi med slovenskim predsednikom **Milanom Kučanom** in hrvaških predsednikom **dr. Franjom Tuđmanom** tesni in več kot korektni, pozneje pa je prišlo do določene ohladi, za katero iskreno upamo, da ni in ne bo trajna.

Hrvati in Slovenci so se skupaj borili kot kmečki puntarji, vojaki Avstroogrške monarhije, v vrstah prve in druge Jugoslavije, zelo tesno v partizanskih enotah NOB od l. 1941-45, danes pa živijo v dveh sosednjih, samostojnih in neodvisnih državah, s precej političnimi nihanj, kar občutijo tudi pripadniki narodnostnih manjšin na obeh straneh Sotle, Kolpe in Dragonje.

Živeti demokratično, svobodno, po najboljših merilih sodobne Evrope - k temu cilju bi morala biti usmerjena politika obeh držav. In prav odnos do manjšin in njihovih pravic je vselej dobro merilo demokratičnosti in svoboščin.

Vilko Luncer

SLOVENSKI SLAVČKI NA HRVAŠKIH ODRIH

(2. DEL)

Prvi številki Novega odmeva smo predstavili slovenske operne umetnike, ki so zaznamovali zagrebško sceno od leta 1846 do konca prve svetovne vojne in ki jih je Marija Barbieri predstavila v prvem delu knjige »Hrvatski operni pjevači«. Druga knjiga, ki še ni natisnjena, bo zajela obdobje od l. 1918 do konca druge svetovne vojne. To je obdobje monarhistične Jugoslavije, v kateri je bila hrvaška opera umetnost pod močnim slovenskim vplivom. Dva pomembna slovenska tenora na hrvaških odrih sta bila v tistem času Josip Rijavec in Mario Šimenc.

JOSIP RIJAVEC

s pseudonimom JOSÉ RIAVEZ (Gradišče ob Soči 1890 - Beograd 1959)

Leta 1916 je bil na programu predstave Kavalir z rožo v zagrebški naveden pevec Josip Rijavec. To je bilo za obiskovalce povsem neznano ime. Po odpeti ariji pa je postalo jasno, da se je pojavil tenor, ki bo presegel celo nenadomestljivega Cammarotija. Rijavec je prišel v Zagreb kot profesor teorijske discipline na šoli Glasbene matice v Ljubljani. Čeprav je študiral na konservatoriju na Dunaju je nenavadno, da ni bil že prej odkrit njegov pevski talent. Moral je nastopiti v Zagrebu, da bi bil odkrit eden najlepših glasov, kar jih je dotlej premoгла zagrebška opera. Rijavec je bil pravi belkanto pevec. Njegov glas je bil hkrati bogat, topel in mehak. V spominu starejše generacije gledaliških obiskovalcev so ostale v spominu njegove kreacije Puccinijevih junakov Rodolfa, Cavaradossija in Pinkertona. Nepozabne vloge so bile tudi Verdijev Riccardo in Vojvoda od Mantove ter Massenotov Des Grieux. Briljal je kot Faust, Don José in Dimitrij v Borisu Godunovu. Vse to ni ostalo neopaženo na tujem, od koder je Rijavec dobival številne ponudbe. Od leta 1927 je bil član Berlinske opere, od leta 1935 pa Nemške opere v Pragi. Prepotoval je celo Evropo; dvakrat

je bil tudi na veliki turneji po takratni Sovjetski zvezi, kjer je tamkajšnjemu občinstvu prvi predstavil vokalno liriko naših skladateljev. Pel je pod vodstvom velikih dirigentov, kot so bili Kleiber, Klemperer, Sabate in Walter. Bruno Walter je prav njega izbral za IX. Beethovnovno simfonijo in Verdijev Requiem za koncerte po celi Evropi. Pod Mascagnijevim vodstvom je nastal slavni posnetek Sicilijane iz »Cavallerije rusticane«. Rijavec je za tedanje razmere veliko smel. Rijavec je v inozemstvu propagiral Gotovčevega Era z onega sveta, ki je po njegovi zaslugi prišel na tuje odre. Med drugo svetovno vojno je živel v Zagrebu, vendar ga v tistem času nihče ni mogel pripraviti do javnega nastopa. Po vojni je bil profesor na Glasbeni akademiji v Beogradu, kjer je tudi umrl leta 1959.

MARIO ŠIMENC

(Gorica 1896 - Zagreb 1958)

Umetniško pot je začel leta 1919 v Mariboru, od leta 1922-24 je bil član Ljubljanske opere, prvak Zagrebške opere pa je bil od leta 1924-41. Med drugo svetovno vojno ni nastopal. Njegov dramski tenor plemenite barve, zdrav in močan je bil enako impresiven v Verdijevih ali Wagnerjevih vlogah. Celi generaciji gledalcev je ostal v spominu kot Cavaradossi, Des Grieux, Kalaf, Canio, Andrea Chenier, Samson, Don José in drugi. Na prazidvi Era z onega sveta Jakova Gotovca leta 1935 v Zagrebu je pel naslovno vlogo. Na prvi zagrebški predstavi Morane istega skladatelja pa je pel vlogo Borisa. Šimenc je gostoval po celi Evropi. Kronist Hrvatske pozornice je v sezoni 1925/26 posebej zabeležil njegov velik uspeh v izvedbi Tosce v Stavovskem divadlu v Pragi. Umrl je v Zagrebu 1958 leta.

Polona Jurinič v sodelovanju z Marijo Barbieri

NARODNO KAZALIŠTE
Zagreba, ul. Kralja Aleksandra 99. Predstava 19., točno po 10-urh.
Predstavitelj: Polona Jurinič

Gostovanje Maria Šimenca
PRVI PUT

Ero s onoga svijeta

Knjižica opere s 31. Dra. N. Št. N. M. R. B. V. Upravitelj Janko Guček.
Dizajner: JAKOV GOTIČIĆ

Glavni tenor: MARIO ŠIMENC
Prvi solist: JOSIP RIJAVEC
Prvi bas: JOSIP RIJAVEC
Prvi sopran: JOSIP RIJAVEC
Prvi tenor: JOSIP RIJAVEC
Prvi bas: JOSIP RIJAVEC
Prvi sopran: JOSIP RIJAVEC
Prvi tenor: JOSIP RIJAVEC
Prvi bas: JOSIP RIJAVEC
Prvi sopran: JOSIP RIJAVEC

UTRANJE CILJNE

Ime	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga	Uloga
Mario Šimenc	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor
Josip Rijavec	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas	Prvi bas
Josip Rijavec	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran	Prvi sopran
Josip Rijavec	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor	Prvi tenor

Blaginja se otvara u 6, početak u 8, a svršetak oko 10 sati.

OBLETNICA: MATIJA VALJAVEC (1831-1897)

15. marca je minilo natanko 100 let odkar je v Zagrebu v 66-letu starosti umr veliki slovenski pesnik in pisatelj ter pomemben hrvaški jezikoslovec in leksikograf Matija Valjavec. Valjavec se je rodil

17. februarja 1831 na trdni kmetiji v Srednji Beli pod Storžičem. Gimnazijo v Ljubljani je obiskoval s prav tako znamenitimi slovenskim pisateljem Janezom Trdnom. Slavistiko je študiral pri profesorju Miklošiču, klasične jezike pa na Dunaju. Kot gimnazijski profesor se je konec decembra l. 1855 zaposlil v Varaždinu, kjer je preživel polnih 22 let. Med leti 1876 in 1891 je poučeval v Zagrebu.

Vrh ustvarjalnosti je Valjavec dosegel s pravljico v verzih Pastir, ki je nastala leta 1859, pozneje pa bila prevedena v številne tuje jezike. Med ostalimi najbolj znanimi Valjevčevimi pesmimi so še Sinica, legenda Zaprta smrt, idila po antičnem zgledu Zorin in Strelina ter živalska pesem Volk Rimljan. Valjavec je veliko prevajal, predvsem Vergila, Homerja in Sofokleja. Iz zakladnice narodnega blaga, ki ga je zbiral že kot gimnazijec, je Valjavec predelal veliko ljudskih pripovedk, še več pa je objavil nepredelanih. Leta 1858 je v Varaždinu izšla njegova zbirka kajkavskih pripovedk Narodne pripovedke. V galerijo zaslužnih Slovencev na Hrvaškem se je Valjavec vpisal ne le s predanim zbiranjem folklorne gradiva, ampak tudi z izjemnimi znanstvenimi prispevki. Preučeval je staroslovenske rokopis, prirejal kritične izdaje starejših hrvaških piscev, analiziral je slovenski in hrvaški govor ter objavljaval razprave o naglasih. Vsestransko je sodeloval tudi pri nastajanju Slovarja hrvaško-srbskega jezika, ki ga je leta 1867 začela pripravljati Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu. Zanj je kot zunanji sodelavec že takoj v začetku prispeval 3400 kajkavskih besed, zbranih na terenu (iz različnih vzrokov niso bile nikoli uvrščene v slovar!), pozneje pa je kot urednik obdelal 1800 gesel (od »žoga« do »žučiti«). Leta 1879 je Matija Valjavec postal član JAZU. (I.T.)

DOPUSTITE, MOJE JE IME - OKVIR (I. DIO)

Mislim da ćete mi vjerovati, cijenjeni čitatelju, cijenjena čitateljice, ako Vam otkrijem, kad se ja, OKVIR, u svojoj ulozi, osjećam posebno ugodno. To je onda, kad me Vi sami ili uz nečiju pomoć, odaberete da što skladnije ukrasim neku umjetničku sliku, koja Vam osobito »leži na srcu«. Onda, kad ljepota te »Vaše« slike, kao nekim čudom, upravo samnom, OKVIROM, zabljesne nekom očaravajućom dražesti, nekim šarmom (sl.1). Nemojte, molim, ni načas pomisliti da ja tu krasotnu odliku pripisujem samom sebi! Ne! To mi svojim ukusom i umijećem stvaraju likovni umjetnici, arhitekti, majstori-izrađivači OKVIRA. Meni je drago kad obrubljujem i Vaša ogledala! Lijepo mi je kad me nosite uza se kao okvire kojima obrubljujem Vaše ručne satove, ukrasne kristale na Vašim prstenima, broševe, neke od Vaših naušnica i drugo. Međutim, za razliku od tih nevelikih predmeta, ja uokvirujem skladno poredane prozore po brojnim svjetovnim i vjerskim arhitektonskim objektima. Portalni su također jedan od oblika u kojima se na tim objektima pojavljujem. Pritom se sobom naročito ponosim, naravno, uz punu zahvalnost velikom kiparu RADOVANU, portalom katedrale u Trogiru kao i onim Povijesnog muzeja Hrvatske u Zagrebu. Vi razumijete: ovdje nije mjesto da Vam na ovaj svoj način pričam o tome, koje sam sve, oblike i stilove prolazio tijekom proteklih epoha, stoljeća i desetljeća te u blizim i udaljenijim geografskim i kulturnim sredinama.

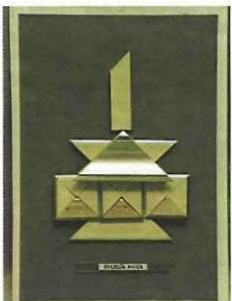
Uostalom, to bi bilo više od mojih mogućnosti, kao OKVIRA. Ostajem stoga »ovdje i sada«! Ukratko, to znate i Vi: slika je slika, a OKVIR je OKVIR! U novije se vrijeme s nama nešto proturječno, paradoksalno dogodilo. Sada neki slikar opet prelazi granice svojih slika i u mom »revirur«, na mome rubnom području, slikaju mene, OKVIR. Kažem »opet« jer su tako radili i slikari starog Egipta. I obrnuto: slikari se letvičastim OKVIROM »usudiše« prijeći granicu i učiniše od mene sliku, točnije, reljefoidnu sliku. (sl.2). - No, o tome slijedeći puta. Do tada, sa štovanjem.

Vaš OKVIR
Vladimir Lesjak

Maksim Gaspari, Kmečki par, študija, 1907

Vladimir Lesjak, Svijeta mira, reljefoidni kolaž, 1995

Mešani zbor NAŠ VELIKAN

Maestoso (♩=84) Besodilo: Marijan Horn
Glasba: Petar Kutnjak

1. V Vr-bi je ro-jen bil zaš ve-li kar, ki v ši-mem jo sve-tu po
2. Po že-lji nje ga-vi zdaj po-je mo mi: vvak na-rod na sve-tu naj

1. pe-mni cah znan, so ne-ti in glo-se san ala-vo po-jo in ven-tek na-
2. v mi-ru ži-vi, naj do-ber nam so-sed bo ve-dao me-jak, kjer-ko-li na

1. pi-san za de-ke lju-bo. Iz Vr-be so ši-ri po sve-tu je glas, do-
2. sve-tu naj prost bo ro-jak! Ko pes-nik na-pi-še kar ču-ti sr-oc, to

1. se-gel prav vaz-ko slo-ven-sko je vas, z be-se-da-ri ki jih je
2. sprej-mo-je ra-di vsi do-bri lju-dje, i: za-to-rej, ni ču-dno da

1. pel pe-vec moj, v te-žkih je-ča-sih bo-dril na-rod svoj
2. v sr-čih ži-vi, da ra-di sla-vi-mo Slo-ve-ni ga-vsi!

Zagreb, 19. 09. 1996.

Pesem **Marijana Horna** je uglasbil **Petar Kutnjak**, mešani pevski zbor Slovenskega doma pa jo je prvič javno zapel na slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku, 6. februaria letos.

VLADIMIR LESJAK: SUSRET NA PLESU

U kaleidoskopskom vrtlogu boja i reske zvukove lima Terpsihora, božica plesa poklonika mnoštvo ima. Al pažnju mi svrača tek jedna mlada svećenica njena, što med svima se ističe svojom zagasitom bojom teinta. Ta orijentalna bakrena boja, i niza zubi bjelina, uz toalete topli oranž nerazdjelna su jedna cjelina. I likovni umjetnik svaki, što za credo svoj ima boju uzeo bi kist i paletu da ovjekovječi svećenicu svoju ...

Tomislav Drolupljčić

(Slika je nastala kot odraz Drolupljčičevega doživljetja Lesjakove pesmi.)

POZABLJENI ATLET

JOSIP JOŽE KOTNIK

Med slavnimi slovenskimi športniki, ki so pustili sledove v hrvatskem in zagrebskem sportu, je eden zagotovo povsem pozabljen, čeprav je bil v času svojih zmag in rekordov zelo priljubljen. Govorimo o **Josipu Joži Kotniku**, atletu, tekaču na 1500 in 5000 metrov, državnem prvaku in rekorderju in najboljšem kros tekaču v prvi Jugoslaviji. Jože Kotnik se je začel ukvarjati z atletiko v Ljubljani in že kot mladinec je vzbujal zanimanje zaradi izjemnih sposobnosti in nadarjenosti. Sredi tridesetih let se je napotil - s trebuchom za kruhom - v Zagreb, kjer je postal član prvega moštva velike in uspešne Concordije na Tratinski cesti. Kotnik bi bil z nižjo rastjo, žilavostjo, in nadvse svetlimi planivimi lasmi primeren za najboljšo finske in švedske tekače tistega časa! Kot strojni mehanik (orodjar) je delal polni delovni čas v delavnici v Ulici barona Filipovića na Čmomerču. Zaradi sijajnih atletskih rezultatov pri delu ni imel nobenega »popustak«. Prav nasprotno, delal je na odprtem alu na močnem prepihu, zaradi česar je bil pogosto bolan in imel izredno občutljiva pljuča. Pred samim začetkom državnega prvenstva v krosu v Zagrebu 1. 1939 Kotnik zaradi hripavosti sploh ni mogel govoriti, kaj šele zdravo dihati. Tedaj mu je njegove klubski kolega, tudi Slovenec iz Ljubljane **Franc Srakar** predlagal, naj popije četrta litra vročega žganja in se tako pozdravi. Kotnik ga je poslušal, zmagal na prvenstvu in osvojil več pokalov, ki jih še danes skrbno hrani njegova družina v zagrebskem naselju Staglišče. Josip Kotnik je bil še posebej znan po dvobojih z velikim tekmečem, kinooperaterjem s Kva-

ternikovog trga, ki je bil član HASK-a Viktorjem Flassom - Lasto. Na njune srednjepregaške dvoboje je prihajal ves športni Zagreb. Še žive priče pravijo, da se je tedaj, med drugo svetovno vojno, na igrišču HASK-a ali Concordije zbralo tudi po 7000 ljudi, da bi gledali dvoboje dveh slavnih atletov. Tekli so na 800, 1500, 3000 in 5000 metrov in zmagovali zdaj eden, zdaj drugi; prav nepredvidljivi izidi pa so bili največji čar teh prireditelj, ki so Zagreb razdelila na »flassovce« in »kotnikovce«. Kotnik je bil državni rekorder na 1500 in 5000 metrov, prvi na Hrvatskem je tekel hitreje od 4 minut, toda rekorda mu niso priznali, ker ni bil merjen s tremi štoparicami! Jože Kotnik je umrl mlad. Občutljiva pljuča velikega šampiona niso zdržala življenske borbe. Imel je veličasten pogreb na Mirogoju, kmalu potem pa je utonil v pozabo.

Olgja Šikovec-Luncer

PLANINARSTVO:

HRVATSKO-SLOVENSKE PLANINARSKÉ VEZE

Planinarjenje za suvremenog čovjeka, člana ove industrijske civilizacije, već sve više postindustrijske i informatičke, predstavlja vid fizičke i psihičke aktivnosti, relaksacije od psihičkih napetosti i udara, koje doživljava na svakom koraku svakodnevnog života od radnog mjesta, raznih društvenih situacija, od vrtloga gradskog i velegradskog života. To je vrsta odmora i to aktivnog, što je vrlo važno. Time se fizički ojačava i okrepljuje psihička energija potrebna za sučeljanje sa svakodnevnim. Baviti se planinarjenjem znači i upoznati ljepote i razne znamenitosti zemlje i obogaćenje osjećaja i duhovno se oplemeniti. Drago nam je i sretni smo, da smo u toj ljudskoj aktivnosti u obje zemlje, i u Hrvatskoj i Sloveniji, s bogatom i blistavom tradicijom, do danas razvili planinarske organizacije. Iako su Hrvati prednjačili u samom početku osnivanja planinarske organizacije (Hrvatsko planinarsko društvo - HPD ispred Slovenskega planinarskega društ-

va - SPD), no tijekom ovog stoljeća slovensko planinarstvo i organizacije razvile su se daleko više od hrvatskog. Za to ima više razloga, ali je najvažnije da su planine i gorski svijet Slovincima tako rekoć »u krvi«. Kontakti i suradnja planinara i njihovih organizacija od samog početka su bili veliki i raznovrsni. Danas kad su obje zemlje postale samostalne države, suradnja na području planinarstva, uz one u kulturi i umjetnosti predstavlja najbolji primjer kakvi trebaju biti odnosi između dviju susjednih država i naroda. Ti međusobni kontakti i veze očituju se od privatnih, pojedinačnih i grupnih, preko planinarskih društava pa do krovnih organizacija - HPS-a i PZS-a, međusobnom informiranju, akcijama, pohodima, na kojima se susreću i druže planinari, upoznaju i stvaraju prijateljske veze. Planinarska društva i Savezi daju razne pogodnosti prilikom obostranih posjeta planinara. Tradicija je tako velika, da postoji izreka, da nema zagrebačkog i hrvatskog planinarstva bez slovenskih Julijskih i Kamniških Alpi, bez Karavanki i Zasavja. Kao primjer srdačnog prijema hrvatskih planinara u Sloveniji navodim svjež dojam kad je grupa zagrebačkih planinara burnim pljeskom pozdravljena od oko 700 slovenskih planinara na završnoj svečanosti u Zrečama, nakon pohoda po Pohorju (Rogla - Osankarica) kad je voditelj svečanosti obavijestio skup da su i zagrebački planinari sudjelovali u pohodu. Razumljivo je, da je tijekom ratnih godina posjet slovenskih planinara na hrvatska brda i planine bio smanjen (sjetimo se, da je još sredinom 1995. i sam Zagreb bio ugrožen!). Ali u smirenim prilikama, slovenski će se planinari ubrzo vratiti na Medvednicu, Samoborsko gorje, Kapelu, Risnjak, Snježnik, a pogotovo Velebit, kojeg izuzetno vole i planinarski cijene.

KOŠARKAŠKA BITKA

6. marca se je u košarkaškom centru Dražen Petrović u Zagrebu odigrala košarkaška tekma osmine končnice evropske lige med zagrebsko Cibono in ljubljansko Smelt-Olimpijo. V razburjivi končnici pred prepolno dvorano je zmagala Cibona z izidom 61 : 58 (29 : 29). V Ljubljani je Smelt-Olimpija izkoristila prednost domačega terena. Na tej pomembni tekmi je bil tudi slovenski predsednik Milan Kučan. V Zagrebu se je morala odigrati tretja, odločilna tekma. 5500 vročih navijačev je pričakovalo prepričljivo zmago Cibone, toda bili so priča zelo dramatični bitki, v kateri je Smelt-Olimpija sekundo pred koncem dala zmagojavni koš in dosegla izid 62 : 61. Smelt-Olimpijo trenira Zmago Sagadin, ki je lansko sezono treniral splitsko Croatia osiguranje in spada med najboljše evropske košarkaške trenerje. V ekipi Ljubljančanov igra 212 cm visoki center Marjan Kraljević, rojeni Sliččan, ki je tudi slovenski košarkaški reprezentant. V ekipi igra tudi Ivica Jurković iz Čapljine. O nogometnih uspehih pa prihodnjič.

Rok Jurinić

Zdenko Jurinić

IMENITNI MASAŽNI IZDELKI

Masaža in zelišča so verjetno med prvimi oblikami zdravilne pomoči. O tem pričajo več tisoč let stare sledi. V Babilonu so odkrili opeko z izrisanim načrtom con na stopalu. V egiptovskih grobnicah pri Memfisu se na neki stenski slikariji vidi zdravnik - terapevt, ki strokovno masira stopala. Vsem so znane azijske različice masaž - od tajske in šiatzu do kitajske akupresure. Današnji človek ima vse manj časa za tesnejši stik z naravo, prijetne in zdrave sprehode. Zaradi spremenjenega načina življenja ga pestijo številne tegobe - od slabega počutja do najrazličnejših bolezni, ki so tudi posledica premajhne aktivnosti. Za lajšanje teh težav je ljudem potrebna pomoč in marsikdo se je že začel vračati k vse do pred kratkim dokaj odrinjeni tradicionalni medicini. Sodobna medicina je dolgo vozila samo po enem tiru. To se je spremenilo, ko je postalo jasno, da ni ravno modro, če vse staro vržemo v koš. Marsikatera stara dognanja so koristna za ponovno uporabo. Tako sta denimo na svetovni ravni že priznana starokitajska akupunktura (igle) in akupresurno pritiskanje na določene točke. Izpeljanka iz obeh metod je »akumasaža«, originalna masažna metoda. Leseni masažerji in rolerji, ki nastajajo v delavnici Roler, so oblikovani za masažni pritisk na določene akupunkturne točke in tudi na refleksne cone. Z rolerji se na stopalih masirajo dva meridijana in vse refleksne cone. Z ježkom in s tipom K se masirajo roke, kjer poteka 4 meridijani in kjer so tudi vse refleksne cone. Ko masiramo hrbet z Mikadom dobimo z eno potezo akumasažo za natančno 80 točk. Na učinek ni treba čakati dolgo! Prijeten in zdravilen občutek nastopi že na samem začetku akumasaže. Rolerje za stopala lahko razvrstimo v dve večji skupini: skupino minirolerjev za eno ali dve nogi s samo enosmernim gibanjem in skupino rolerjev-pručk za obe stopali ter za enosmerno in dvosmerno gibanje nog. Med masažnimi pripomočki za telo izstopata imenitni Mikado masažer za masažo hrbtničnega okolja in izvrstna masažna Čing-ščetka, ki je primerna za hude sladkorne bolnike, za najmlajše in najstarejše bolnike, proti celulitu in pri shujševalnih dietah. Za roke in prste so primerni ježki in celovit ročni program, za avtomobilske sedeže, fotelje in ležišča je na voljo program masažnih naslonov, za otroke pa je posebej priporočljiv program proti ploskim stopalom. Za vse izdelke iz programa Roler so značilni ekološki pristop, kakovost in zmerne cene. Rolerji se proizvajajo iz lesa, iz plemenitih vrst. Od tod toplina - energija, ki je usklajena s človeško toplino - energijo, in tako drugačna od človeku tujih materialov, kakršni so plastika, guma,

električni aparat. Barve in laki so atestirani na vodotopnost. Ker so izdelani brez strupenih topil, so primerni za otroške igrače. Otroci jih lahko celo grizejo. Kakovost izdelave je stoodstotna, zato imajo vsi izdelki doživetjsko garancijo.

Silvester Fišter

Silvester Fišter je zagrebški inženir biotehnologije, sicer pa rojeni Metličan. S tradicionalno medicino se ukvarja več kot dvajset let. Je avtor originalne masažne metode - akumasaže, ki spojuje in povezuje načela akupresure in akupunkture.

Masaža je bila sprva samo njegov konjiček, ki pa je hitro prerasel v inovacijske dejavnosti, nazadnje pa tudi v izdelavo različnih masažnih modelov. V njegovi obrtni delavnici Roler nastajajo vedno novi pripomočki za masažne namene; izdelani so na podlagi informacij iz literature, izkušenj uporabnikov in znanja, pridobljenega z opazovanjem v fizikalno-terapevtskih dvoranah.

Silvester Fišter masira slovenskega predsednika Milana Kučana (Slovenski dom, junij 1994)

Mikado, čing, miko, ježek

PREDLOG ZA IZLET:

PREŠERNOVA ROJSTNA HIŠA

Pričljubljena slovenska izletniška točka je Vrba na Gorenjskem, idilična vasica pod Karavankami, kjer stoji rojstna hiša velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. V Ribčevi hiši so leta 1939 uredili muzej, ki ga vsako leto obišče prek 20 tisoč ljudi. Muzej je odprt vsak dan od 9. do 16. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 10. do 15.30 ure. V Vrbi si je vredno ogledati tudi romansko cerkev Sv. Marka in pa staro lipo, okoli katere še stoji 16 kamnov, na katerih so nekoč vaški gospodarji odločali o usodi preprostih ljudi.

ALI JE MOGOČE NE BITI STAR?

Na to pitanje nema određenog odgovora, no da si možemo olakšati i ugodnije provesti poznije godine, vrlo uvjerljivo su nam iznijele liječnice **dr. Marija Razner** in **dr. Katarina Cegnar**. U zajedničkom druženju s članovima društva Hrvatsko-poljskog prijateljstva krajem siječnja dr. Katarina Cegnar vrlo jasno i lijepo nam je objasnila glavne uzroke poremećaja krvnog tlaka, koji se s određenim disciplinama života mogu regulirati, no u nekim se slučajevima mora koristiti lijekovima za tu svrhu. Dr. Marija Razner, također član poljskog društva, stručnjak je dermatolog, sa bogatim iskustvom u vlastitom salonu za medicinsku kozmetiku. Naša koža je posebno osjetljivo područje na koje utječu godine. Promjene koje nastaju na koži nisu samo estetskog značaja, već mogu biti jako ozbiljne i opasne sa smrtnim posljedicama u slučaju raka kože. Zato je jako važno da se svaka promjena na koži shvati ozbiljno i posavjetuje se s liječnikom dermatologom. Sunčeve zrake, ultravioletne, izazivaju na koži ozbiljna oštećenja, koja mogu dovesti i do raka kože. Niz korisnih savjeta koje smo čuli, svima će dobro doći da izgledom ipak ostanemo »mladi« ili da barem ne ostarimo. Zdravlje je ipak najveće bogatstvo.

Jelena Balent

Ali ste vedeli....

.... da imamo tudi Slovenci domača imena za mesece. Zelo zanimivo jih je primenjati s hrvaškimi, saj manjše ali večje podobnosti nepoznavalca kaj lahko zapelejo!

prosinec (januar, siječanj),
svečan (februar, veljača),
sušec (marec, ožujak),
mali traven (april, travanj),
veliki traven (maj, svibanj),
rožnik (junij, lipanj),
mali srpan (julij, srpanj),
veliki srpan (avgust, kolovoz),
kimovec (september, rujan),
vinotok (oktober, listopad),
listopad (november, studeni),
gruden (december, prosinac)

PISMA BRALCEV

Spoštovani gospod urednik,

pozdravljam izhajanje novega »Odmeva«, za katerega sem izvedel po televiziji. Gospa Todorovski je novico oznanila na TV Slovenija, čeprav mislim, da bi za to prej morala izvedeti hrvaška javnost. (Če je mogoče objavljeno in sem spregledal, se opravičujem). Ali pa mislite da je glasilo namenjeno le članom Društva, oziroma Slovincem v Zagrebu? Priskrbel sem si prvo številko in bi rad bil naročnik tudi za naprej. Na zadnji strani »Odmeva« nas vabite da pišemo, zato tudi to pismo. Izhajanje glasila je samo za pohvalo, grajanje pa lahko pustimo za kasneje, če bo list resnično zaživel. Poskusil bom odgovoriti na nekatera zastavljena

vprašanja. Posebno me zanima rubrika »Živimo na Hrvaškem«. Nisem vedel da obstaja Zveza slovenskih društev in tudi zdaj, ko vem, mi ne pomeni veliko, ker nisem član nobenega društva. Kako naj se organizira Društvo tam, kjer je majhno število Slovincem, ali pa niti ne vedo eden za drugega, čeprav živijo dolga leta v istem mestu? Po moje bi moralo obstajati glasilo Slovincem na Hrvaškem, ki bi povezovalo vse Slovence na Hrvaškem. Zato imam predlog: najprej bi morali vsi Slovenci na Hrvaškem izvedeti za »Odmev«. Po televiziji ali prek tiska. Znamim Slovincem izven Zagreba pošljite »Odmev«, da z njim seznaniti tudi druge. Tako bi sčasoma list postal glasilo vseh Slovincem na Hrvaškem, ki bi ta-

ko bili bolj povezani in bi tudi glasilo imelo več naročnikov. Naj »Odmev« odmeva po vsej Hrvaški. Če bi sam lahko kaj prispeval v glasilu, sem na voljo. Objavil pa bi tudi oglas: sem sodni prevajalec za slovenski jezik. Nekaj me pa le moti. V rubriki »Slovenski dom vas vabi« obveščate, da je Dom odprt vsak delovni dan. V četrtek 9.t.m. ob 19. uri sem zaman trkal in zvonil na vrata. Tudi z ulice so okna bila videti v temi. »Odmevu« in njegovim ustvarjalcem želim mnogo uspeha na njegovi novi poti. Lep pozdrav.

Marijan Husak,
Varaždin

Poštovano Uredništvo
časopisa NOVI ODMEV.

Prečitala sam sa zadovoljstvom vaš časopis No-

vi odmev. Saznala sam tom prigodom mnoge činjenice o našim precima, kao i o sadašnjem radu Društva Slovenaca u Zagrebu. Vaš rad pokazuje da nedavno održana izložba u Zagrebu pod nazivom DOJAM OBILJA, o kojoj je u Odmevu lijepi članak napisala gđa Jurinić, nije slučajnost nego početak sustavne suradnje Hrvatske i Slovenije. Uvjerenja sam da vaše cijenjeno društvo na tom planu može učiniti mnogo korisnoga, što će se odraziti i na puninu života Slovenaca u Zagrebu.

Štefica Stopić,
Zagreb

UREDNIŠTVO

ODGOVARJA:

Vsem, ki ste se nam oglasili, hvala za lepe želje in prisrčno vabljeni k sode-

lovanju. Za čim boljše predstavitev Novega odmeva smo storili vse, kar je bilo v naši moči; o medij-ski pokritosti« izida časopisa pišemo na prvih straneh. Tudi mi si želimo, da bi čim prej začel izhajati časopis, ki bi povezoval vse Slovence na Hrvaškem. Dotlej pa so strani Novega odmeva, ki nastaja v Zagrebu, na široko odprte tudi za vse prispevke Slovincem iz drugih hrvaških krajev. Za objavo oglasa se lahko vselej oglašite v tajništvo Slovenskega doma. Za nesrečni 9. januar, ko je g. Husak izjemoma naletel na zaprta vrata (bili smo na pogrebu naše s članice) pa iskreno opravičilo. Hvala vsem, ki ste nam poslali recepte za pripravo domačih jedi, ki jih bomo z veseljem objavljali tudi v prihodnje!

**REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE
IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:**

VODORAVNO: 1.arhiv 5. tenor 10. Nain 11. Sm 13. la-ta 14. Aon, 15. Špik 17. red 18. kukati 20. opolo 22. Sloven-ski dom 24. nit 25. Penn 26. Gruzija 29. Dior 31. občani 32. radon 33.mikroni 35. Avčin 36. r. 37.mak

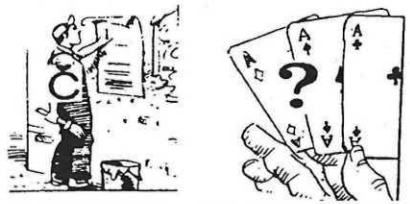
NAVPIČNO: 1. Anaksagora 2.Raoul 3. Hinko Nučič 4. in 6. el 7. Narodni dom 8. Otelo 9. Rado Murnik 11. spin 12.mi 15. Štetin 16. koke 19. aviza 21. Pindar 23. Spa 27. Rb 28. Jim 30. Oona 32. RKT 34. Ir

Pravilno rešitev je poslala **Ivanka Nikčević** in si s tem prislužila prvo nagrado!

**NAGRADNI REBUS
KAKO DO REŠITVE?**

Navadni REBUS rešujemo od leve proti desni, in sicer tako, da uganjujemo, kaj predstavljajo posamezni elementi rebusa. Po vrsti brane črke na ta način dobljenih besed ali črkovnih kombinacij sestavljajo rešitev rebusa.

Za pravilno rešitev rebusov razpisujemo dve nagradi: 1. nagrada - naslednji IZLET, ki ga bo organiziral Slovenski dom 2. nagrada - steklenica slovenskega vina Rešitev rebusov pošljite najpozneje **do 15. maja 1997** na naslov: Slovenski dom, Masarykova 13/I, 10000 Zagreb, ali pa jo osebnopripravno prinesite v tajništvo doma. Ne pozabite se podpisati in pripisati svoj naslov.

NE POZABIMO SLOVENSКИH JEDI:

DOBROTE S PRIMORSKEGA

JOTA

Potrebujemo: 30 dkg fižola, 1 kg kislega zelja, 1 kg krompirja, 30 dkg prekajenega mesa (če je s kostmi, nekaj več), 6 dkg masčobe, 4 dkg moke, 1 čebulo, 5 strokov česna, sol, paper, jušno kocko.

Priprava: Prebran, opran in čez noč namočen fižol kuhamo skupaj s suhim mesom. Ko je obone na pol mehko, dodamo na koščke narezan krompir in kuhamo do mehkega. V drugi posodi kuhamo kislo zelje. Na koncu vse skupaj zmešamo, dodamo prežganje, ki smo ga naredili iz masčobe, čebule, česna in moke (prežganje naj bo svetlo), zboljšamo s kocko, popopravimo in dosolimo, če je potrebno. Kuhamo vse skupaj še dobrih 5 minut in jed je gotova. Joto lahko pripravimo tudi brez mesa in jo v tem primeru malo bolj zabelimo in zraven ponudimo polento zabeljeno z ocvirki.

KUHANI KVAŠENI ŠTRUKLJI V PRTIČU

Potrebujemo za testo: 50-60 dkg moke, 2 rumenjaka, 6 dkg masla ali margarine. 10 dkg sladkorja, 2 žlici ruma, naribano limonovo lupinico, 2-3 dcl mlačnega mleka, ščepec soli.

Za kvas: Posebej v skodelici pripravimo kvas za testo. Vzamemo 4 dkg svežega kvasa, 2 žlici moke, 2 žlici mlačnega mleka, 1 žličko sladkorja, vse zmešamo in postavimo na toplo da vzhaja.

Za nadev: 1/4 kg belega kruha od prejšnjega dne (da je bolj suh), 1 jajce, pest rozin, 10 dkg sladkorja.

Priprava nadeva: Kruh zdrobimo (samo sredino brez skorje) in svetlo rumeno zarumenimo na vročem maslu ali margarinu.

Priprava testa: V skledi penasto vmešamo rumenjake, sladkor, in maslo ali margarinu. Dodamo mlačno mleko, sol, rum in limonovo lupinico, na koncu še vzhajan kvas in moko. Stepamo s kuhalično ali mešalnikom da se loči od sten posode. Testo pokrijemo, damo ga vzhajati na toplo. Ko naraste in se podvoji ga še enkrat premesimo in pustimo, da spet vzhaja. Vzhajano testo damo na desko, razvaljamo, namažemo z razžvrkljanim jajcem, prepraženim kruhom, dodamo rozine (prej namočene v rumu ali mleku) ter potresemo s sladkorjem in zvijemo. Testo naj bo za prst debelo. Zvitke-štruklje damo na prtič, ki smo ga potresli z moko, zavijemo in nekajkrat prevležemo z vrvice, ki je na obeh koncih malo daljša, s katero obračamo testo-štrukelj.

Tako pripravljen štrukelj damo kuhati v slan krop. Kuhamo približno 1 uro, na vsaki strani po 1/2 ure. Ves čas naj se kuha v pokriti kozici, vode pa mora biti dovolj, da testo plava. (Če se voda pokaša, dodamo vročo vodo). Kuhan štrukelj vzamemo ven, damo ga na pladenj, odvijemo iz prtiča, narežemo na 1 cm debele rezine, prelijemo z vročim maslom in po želji sladkamo. Zraven se najbolje prileže kozarček terana ali merlota.

Prispevala **Ivanka Nikčević**

SLOVENSKI DOM VABI!

TAJNIŠTVO je odprto vsak delovni dan od 10. - 12. ure, ob torkih in četrkih pa tudi od 18. - 20. ure. Telefon: 421 - 985

KLUB MOJA DEŽELA je odprt vselej, ko so v Slovenskem domu prireditve, sestanki sekcij ali tečajji oz. ko je odprto tajništvo. Ker ne gre za klasičen lokal, se pijača plačuje po načelu »Podarim-dobim« oz. »Kolikor kapljic-toliko kun«.

ČITALNICA IN TV DVORANA sta odprti vsak delovni dan od 10. - 13. ure in od 17.30 - 21. ure

DVORANA PREŠEREN: razstave so na ogled vsak dan od 10. - 13. ure in od 17.30 - 21. ure.

KNJIŽNICA je odprta vsak torek od 16. - 18. ure in vsak četrtek od 10. - 12. ure.

VAJE PEVSKIH ZBOROV: ženski zbor Slovenski dom: torek in

četrtek, od 18.30 - 20. ure, mešani pevski zbor Slovenski dom, torek in četrtek, od 20 - 21.30 ure, zbor duhovne sekcije A.M.Slomšek, petek od 16. - 17.30 ure.

SVETE MAŠE V SLOVENŠČINI so dvakrat na mesec v cerkvi Ranjenega Isusa na Trgu bana Jelačića. Po maši je druženje v Slovenskem domu.

SLOVENSKI TISK: v Slovenskem domu lahko redno prebirate dnevnik DELO, tednike MLADINA, JANA in TV-15 SVOBODNA MISEL, mesečnik za zamejske Slovence NAŠA SLOVENIJA, PLANINSKI VESTNIK, ZGODOVINSKI ČASOPIS, MLADIKO in MENTOR ter si ogledate zanimive publikacije o Sloveniji.

YSTOPNIN za prireditve in dogajanja v Slovenskem domu NI.

V Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom se lahko včlanijo vsi

Slovenci iz Zagreba in Zagrebške županije ter vsi drugi posamezniki in pravne osebe, ki sprejemajo statut društva. Članarina za leto 1996 je 15 kun.

Vsak član prejema mesečni bilten o dogajanjih in prireditvah v društvu.

KORISTNI NASLOVI**VELEPOSLANIŠTVO****REPUBLIKE SLOVENIJE**

Veleposlanik **Matija Malešič**
Savska 41 (aneks) 10000 Zagreb
tel. 6156 - 503 in 6151 - 633
fax: 6159 - 463

Konzularni oddelek

Konzul **Marko Sotlar**

Uradne ure od 9.00 - 12.00

tel. 6121 - 511 in 535 - 122

GENERALNI KONZULAT**REPUBLIKE SLOVENIJE****V SPLITU**

Generalni konzul **Jože Hlep**

Obala hrvatskog narodnog prepo-

roda 3 21000 Split
tel. 021/ 356 - 988 in 356 - 880
fax: 021/ 356 - 936

KONZULARNI DNEVI NA REKI,

ki jih vodi konzul **Marko Sotlar**, so praviloma enkrat na mesec v prostorih Kulturno-prosvetnega društva Bazovica, Podpinjol 43 51000 Rijeka, tel. 051 /215 - 406

IŠČEMO GLASBENIKE

Zabavno glasbeni ansambel Slovenskega doma vabi glasbenike, ki bi želeli igrati za svojo dušo, da se čim prej oglašijo v tajništvu!
Posebej vabimo klaviristice!

Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom,
Masarykova 13/I, 10000 Zagreb.

gorenje
prirodni odabir